

MENE TEKEL FARES

M E N E T E K E L F A R E S

dny jsou sečteny č. 3

Rozhovor: s V. Havlem (divadelní noviny Praha 12. února 1969.....	str 1
T. O. Masaryk	4
Jan Werich.....	6
Ludvík Lešták - Ve vlasti tichoslápků	8
O. Prekop - básně	10
Sanyo Festival 81 v Praze	11
Ivan Jirous - Česká tvář undergroundu	12
Jarda Šejna - Praha Jaro 1981	15
Polsku na pomoc	16
Časopis Západ.....	17
Fovídka - Mejlo na jedničce	18
Jiří Křivský - O kultuře	21
Rudolf Battěk - Politologické teze	27
Jaroslav Šejna - Zpráva o setkání křesťanů	29
ALDONA JABLONSKÁ - Od Provokátu ke státu trpaslíků	30
Amnesty International	36
Jaroslav Nedula - 1974 Četba na pokračování	40
Friedrich Nietzsche - O nové modle	49

Přečti a přesej dále - nedělej si z toho doma sbírku!!!

Bez strachu, ale z rozvahou!

mi oči zabloudily na strop. Nad psacím stolem byla totiž v tapetě díra - na místě, kde Havel před časem objevil odposlouchávací zařízení. Jeho objev vyvolal přirozeně první otázku. Jaká je situace?

Celou věc teď přešetřuje na základě trestního oznámení Svazu spisovatelů inspekční skupina ministra vnitra.

Máte tušení, kdo vám to do bytu namontoval?

Nejpravděpodobnější se mi stále zdá být, že to má na svědomí naše Státní Bezpečnost.

A proč to udělala?

To by mě taky zajímalo. Jestli je zvědavá na mé názory, tak se zbytečně namáhala - klidně bych jí to mohl říct přímo: se svými názory se totiž zásadně neskrývám a jsem připraven si je obhájit před kýmkoliv.

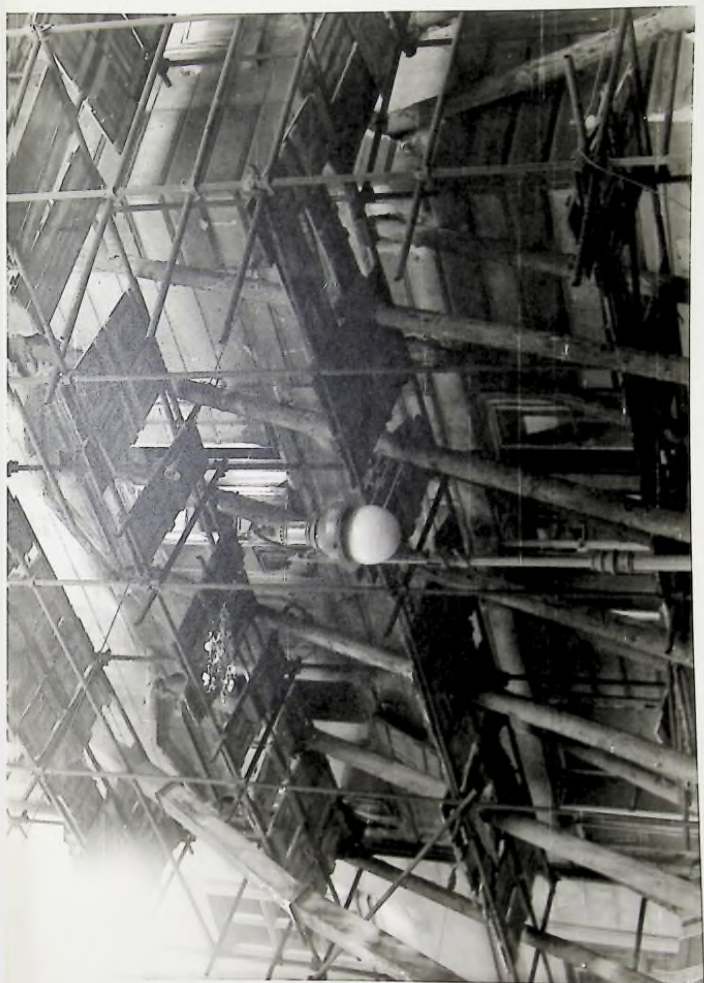
Třeba si někdo myslí, že se má podařit nalézt důkazy o tom, že jste zapleten do nějakého tajného spiknutí...

I to je možné. Pozoruju, že tahle stará známá agentomanie se zase začíná probouzet k životu. Za Novotného, ale samozřejmě i před ním, byl totiž takový zvyk, že kdykoli se někde objevil nějaký nepohodlný názor, musel být okamžitě vysvětlen jako výraz jakéhosi temného zákulisí, pokud možno řízeného z ciziny. Lidé, uvyklí věčně někoho nebo něco manipulovat, si totiž nedovedli představit, že by člověk mohl něco dělat nebo říkat prostě proto, že to považuje za správné, a nikdy nedovedli něco takového vyložit jinak, než zase jako výsledek něčí manipulace. Byl to ostatně také nejsnazší způsob, jak se vyhnout polemice-nepohodlný názor byl prostě denuncován jako výsledek číhací pikly. Vzpomínám si, že když jsme protestovali proti likvidaci časopisu Tvar, říkali mnozí, že to je provokace placená ze Západu; sjezd spisovatelů byl podle nich režirován z Paříže; a dnes to zase začíná: i Palachovu smrt by zřejmě nejraději vyložili jako dílo cizích rozvědek. Právě tenhle čin takové konstrukce ovšem nejvýrazněji usvědčuje z jejich absurdnosti: tváří v tvář smrti ztrácí totiž tradiční finty, nanež by se jinak mohl leckdo snad ještě nachytat, najednou všechn smysl a stávají se směšné i pro ty nejdůvěřivější z nejdůvěřivějších.

Když jste se zmínil o Palachovi - co si myslíte o odezvách, které jeho čin vyvolal?

Tak především si myslím, že je zcela nesmyslné nazývat tento čin

zoufalým, beznadějným, tragickým; takové přívlastky de facto znehodnocují jeho obsah. Tragické je, když se někdo zabije při dopravní havárii - proti své vůli. Ale když je to akt vědomého politického rozhodnutí, je to něco jiného. Stejně tak není správné říkat, že je to výraz beznaděje; myslím, že pravý opak je pravdou. Je to výraz naděje, kterou vkládá on v nás, výraz naděje, že tímto činem nás vytrhne z apatie, a opravdu drasticky nás upozorní na nezcizitelnost naší svobody. Je to čin otevřený do budoucnosti, byť za cenu ztráty vlastního života, protože nám dává šanci. Tím, že se semí pokusíme žít smysluplněji, dáme smysl i Palachově smrti. Není to tedy protest proti životu, ale proti životu smyslu zbaveného. Jakási zvláštní neprosté novum je v tom, že se tím do politické hry vnáší metafyzický prvek. Uprostřed politikářského světa bylo pojednou ukázáno ke zdrojům, z nichž lze čerpat sílu k jeho překonávání, totiž ke zdrojům existenciálním a mravním. Jinak, z takového sociologického hlediska bych řekl, že ten čin vyrostl ze setkání dvou základních situací. Na jedné straně je to situace dnešní dvacetileté generace na celém světě, generace, která si uvědomuje krizi světa zrelativizovaných hodnot a kritérií, a která na tento svět reaguje jediným způsobem jenž zbývá, totiž jakousi rekonstitucí absolutna. Hledáním absolutního činu, absolutních nároků na člověka i na společnost, hledáním absolutní odpovědnosti. Druhou komponentou tohoto setkání je zcela zvláštní situace v naší zemi v těchto dnech, ta situace jakési vynucované celonárodní schizofrenie, která se nemůže projevit jinak, než stupňujícím se napětím v lidech i ve společnosti. Palachův čin in

ČL/844661

ce jakési vynucované celonárodní schizofrenie, která se nemůže projevovat jinak, než autpnujícím se napětím v lidech i ve společnosti. Palachův čin ke mým výrazem napětí, které je v každém z nás. V podmínkách absolutní diktatury by sepraveděpodobně těžko zrodil tento typ absolutního protestu. Myslím, že příčiny absoutnosti tohoto protestu je třeba hledat v neuchopitelné relativnosti, neurčitosti, polevičatosti našich poměrů. Bylo několikrát řečeno, že všechna slova úvahy na okraj Palachovy smrti stázejí se tváří v tvář mlčenlivé absoutnosti tohoto činu jaksi plytkými; ten pocit mám i já v tuto chvíli. Rekl bych, že každý by měl na tuto výzvu odpovědět jakýmsi "osobním závazkem", zvažným nárekom na sebe sama, který by se měl promítnout do určitých velmi konkrétních a praktických rozhodnutí. Musím říci, že kolem sebe pozoruji lidi, kteří toho byli schopni, a kteří jsou právi té výzvě, a že naopak vidím také lidi, kteří kolem toho spousty nemluví, ale kteří tím zůstávají existenciálně nedotčeni. Kdyby nic jiného ten čin nepřinesl, než že pomohl k obtřejššímu oddělení techto dvou skupin lidí, měl už svůj smysl. Zajímavé je, že ti, kteří nedokáží tu výzvu osobně přijmout, a pokušení se sami sebe obelhat, jsou kupodivu většinou titíž, kteří v jiných dobách - rovněž ne idylických - už jánou svoji nepevnost prokázali. Rozhovor utichl. Snad to bylo i vlivem velmi pozdní hodiny a celodenní únavy, - vnitřní monology však pokračovaly. Najednou se spisovatel rozhovořil, stačil jsem zaznamenat: Pravdu má Jan Neruda: bude-li každý z nás z křemene, bude celý národ z kvádrů. Ano, jednotlivec dává model celku. "Jsem odpovědný za celý svět", jak učí Sartre. Každá profesionální práce je kritikou profesionální politiky. Samozřejmě, v jiné situaci je předseda odborevého svazu a v jiné obyčejný člen ROH. Jediná cesta je nezradit sebe sama v tom prostředí do něhož jsem vržen. U politika to má jánou podobu než třeba u spisovatele, ale v jádře je to totéž. Zdá se mi, že čest je jenom jedna. Jinak se projevuje u předsedy vlády, jinak u soustružníka. Může být nepoctivý soustružník, nebo může být nepoctivý ministerský předseda, i když se to projevuje jinak. V této situaci je důležité, aby se každý obrátil sám k sobě a snažil se být co nejlepší. Já jsem opravdu přesvědčuji o tom, že lidé, kteří mají vysoké mravní nároky, na sebe samé, zapletou-li se do politiky, dělají rozumnou politiku, a ti, kteří jsou shovívaví k sobě, ani v politice nejsou pevní. Míra našeho vlivu na politiku je různá, může být i nulová, ale vliv na sebe samé nám nikdo nevezme. Chceme-li oblihnout politiku, musíme to dělat přes sebe samé. Můžeme to prohrát, to riziko je vždycky. Žádné mezinárodní dohody nemohou znemožnit člověku, aby byl ohleduplný, chápající, aby dělal dobré skutky, aby se mohl podívat do tváře svému svědomí. Věřím, že i to je politikum. I když žádný z nás se nebude plést do politiky, ale všichni budeme stateční, čestní, pravdomluvní, opravdoví, musí být i ta politika lepší. Nemám strach z velkých špinavostí, ale z těch malých, bezděčných, protože bez těch malých by ty velké nebyly možné. Dnes žijeme v době požadavků, každý vznášíme nároky na vládu, nároky řekl bych "celestátní povahy". Ale přemálo se zamýšlíme nad nároky, které bychom měli klást sami na sebe. Nejlepší způsob jak zlepšit "velkou" politiku je, když budeme každý ve svém okruhu dělat lépe tu "malou politiku", na kterou máme přímý vliv... Mnoho ných kolegů spisovatelů má spoustu koncepcí, jak by se měl zdemokratizovat stát, ale přitom dělají všechno možné, aby se nemusela zdemokratizovat spisovatelská organizace, ohen malý píseček, který se jich týká daleko bezprostředněji a osobněji. Právě když někdo není schopen ani produktivní kritiky své každodenní osobní práce, není schopen ani produktivní kritiky těch, velkých věcí, které se ho dotýkají nepoměrně zprostředkovaněji. Ostatně všude nakonec nejvíc záleží na tom, kdo je kdo, a jakým kdo je. Politikové, o nichž říkáme, že "ztratili naši důvěru", se přece neliší vesměs od těch "lepšíků" tím, že mají horší koncepci, výrazem napětí, které je v každém z nás. V podmínkách absolutní diktatury by se praveděpodobně těžko zrodil tento druh absolutního protestu. Myslím, že příčiny absolutnosti tohoto protestu je třeba hledat v neuchopitelné relativnosti, neurčitosti, polevičatosti našich poměrů. Bylo několikrát řečeno, že všechna slova úvahy na okraj Palachovy smrti, stázejí se tváří v tvář mlčenlivé absoutnosti tohoto činu jaksi plytkými; ten pocit mám i já v tuto chvíli.

Rekl bych, že každý by měl na tuto výzvu odpovědět jakýmsi "osobním závazkem" zvýšeným nárokem na sebe sama, který by se měl promítnout do určitých velmi konkrétních a praktických rozhodnutí. Musím říci, že kolem sebe pozoruji lidi, kteří byli toho schopni, a kteří jsou právě té výzvě, a že neopak vidím také lidi, kteří kolem toho spoustu namluví, ale kteří tím zůstávají existenciálně nedoděni. Kdyby nic jiného ten čin nepřinesl, než že pomohl k ostřejšímu oddělení těchto dvou skupin lidí, měl už svůj smysl. Zajímavé je, že ti, kteří nedokážou tu výzvu osobně přijmout, a pokušení se sami sebe obelhat, jsou kupodivu většinou titíž, kteří v jiných dobách - rovněž ne ideálních - už jednou svoji nepevnost prokázali.

Rozhovor utichl. Snad to bylo i vlivem velmi pozdní hodiny a celodenní únavy, vnitřní monology však pokračovaly. Najednou se spisovatel rozheval, stačil jsem zaznamenat: Pravdu má Jan Neruda: bude-li každý z nás z křemene, bude celý národ z kvádrů. Ano, jednotlivec dává model celku. "Jsem odpovědný z a celý svět", jak učí Sartre. Každá profesionální práce je kritikou profesionální politiky. Samozřejmě, v jiné situaci je předseda odborového svazu a v jiné obyčejný člen ROH. Jediná cesta je, nezradit sebe sama v tom prostředí, do něhož jsem vzáčen. U politika to má jinou podobu než třeba u spisovatele, ale v jádře je to totéž. Zdá se mi, že čest je jen jedna.

Jinak se projevuje u předsedy vlády a jinak u soustružníka. Může být nepoctivý soustružník nebo může být nepoctivý ministerský předseda, i když se to projevuje jinak. V této situaci je důležité, aby se každý obrátil sám k sobě a snažil se být co nejlepší. Já se opravdu přesvědčuji o tom, že lidé, kteří mají vysoké mravní nároky na sebe samé, zapletou-li se do politiky, dělají rozumnou politiku, a ti, kteří jsou shovívaví k sobě, ani v politice nejsou pevní. Míra našeho vlivu na politiku je různá, může být i nulová, ale vliv na sebe samé mám nikdo nevezme. Chceme-li oblihvovat politiku, musíme to dělat přes sebe samé. Můžeme to prohrát, to riziko je vždycky. Žádné mezinárodní dohody nemohou znemožnit člověku, aby byl ohleduplný, chápající, aby dělal dobré skutky, aby se mohl podívat do tváře svému svědomí. Věřím, že i to je politikum. I když žádný z nás se nebude plést do politiky, ale všichni budeme stateční, čestní, pravdomluvní, opravdoví, musí být i ta politika lepší. Nemám strach z velkých špinavostí, ale z těch malých, bezděčných, protože bez těch malých by ty velké nebyly možné. Dnes žijeme v době požádavků, každýmžnášíme nároky na vládu, nároky řekl bych "celestátní povahy". Ale přemálo se zamýšlíme nad národy, které bychom měli klást sami na sebe. Nejllepší Nejllepší způsob, jak zlepšit "velkou" politiku je, když budeme každý ve svém kruhu dělat lépe tu "malou" politiku, na kterou máme přímý vliv... Mnoho mých kolegů spisovatelů má spoustu koncepcí, jak by se měl zdemokratizovat stát, ale přitom dělají všechno možné, aby se nemusela zdemokratizovat spisovatelská organizace, onen malý písčec, který se jich týká daleko bezprostředněji a osobněji. Právě když někdo není schopen ani kritiky své k každodenní osobní práci, není schopen ani produktivní kritiky těch velkých věcí, které se ho týkají nepoměrně zprostředkovaněji. Ostatně všude nakonec nejvíc záleží na tom, kdo je dko a jakým kdo je. Politikové, o nichž říkáme, že ztratili naši důvěru, se přece neliší vesměs od těch "lepších" tím, že mají horší koncepci, ale tím, že jsou prostě horšími lidmi.

Autera navštívil M.SMETANA

Roku 1850 se narodil v Hodoníně, studoval v Hustopeči, učil se zámečnickem ve Vídni, kovářem v Čejčce, stal se učitelským pomocníkem v Čejkovicích. V patnácti je přijat na německé gymnázium v Brně, po národnostních sporech s ředitelem dostudoval ve Vídni. Po maturitě zapsán na filosofickou fakultu vídeňské university. Stal se doktorem filosofie, oženil se s Američankou Charlottou Garrigueovou. Roku 1882 ho povolali na universitu do Prahy, kde předtím ještě nebyl. Zasáhl do sporů o rukopisy Královédvorský a Zelenohorský, přijal mandát do říšské rady a o rok později do zemského sněmu. Za řeč pro samostatnost českých zemí získává od Němců titul "velezrádce". Vzdává se mandátu a účastní se dělnického hnutí. Roku 1898 v "Otázce sociální" poprvé kritizuje marxismus. Dal podnět k založení Dělnické akademie, pomáhá slovenské inteligenci. Roku 1907 cestuje do USA, předtím, r. 1887 byl v Rusku. V roce 1909 odhalil falešné dokumenty v procesu proti 53 Srbům a Chorvatům, v němž byli obžalováni z velezrady. Navštěvuje v Rusku Tolstého /1910/, ale moc si s ním nerozumí, nelíbí se mu Tolstého hra "na prostotu". 1911 opět zvolen do říšské rady. Při vypuknutí války je v Německu, v září 1914, rozhodnut organizovat revoluci v zahraničí, cestuje do Rotterdamu. Po cestách do Říma, Ženevy je varován, aby se do Prahy nevracel. Tady začíná obrovská práce, která skončila úspěšně 28. října ve Filadelfii /USA/ vyhlášením samostatnosti ČSR.

Když 14. září 1937 ve 3 hodiny 29 minut zemřel, stál před jeho rakví opuštěný a nešťastný národ.

"První úsek obstará 30 delegovaných lánských občanů, mezi nimiž bez ohledu na povolání jmenoval starosta tyto občany, aby nesli tělo T.G. Masaryka ke hrobu:

František Horník, akademický malíř v Lánech,

František Pošmourný, horník, Karel Sýkora, řezník,

Karel Skleňička, rolník, Karel Pošta, zámečnick ..."

/České slovo, 1937/

Masarykův pohřeb se stal manifestací celého národa. Francouzi četli v "Paris-Midi": "Otec československé vlasti a chloubu Evropy", v Bukurešti vyšly deníky s černým orámováním, vídeňský rozhlas oznámil: "Československo ztrácí v Masarykovi největšího muže. Sovětské Izvestije napsaly o spojení "Masaryka, Beneše a světového míru"...

Hold mrtvému vzdali básněmi Jaroslav Seifert, Josef Hora, Olga Scheinpflugová, Vítězslav Nezval, Karel Toman. Pohřbu se účastnili zástupci Rakouska, Belgie, Bulharska, Dánska, Egyptu, Španělska, Estonska, USA, Finska, Francie, Velké Británie, Japonska, Lotyšska, Litvy, Monaka, Norska, Holandska, Rumunska, Švédska, Švýcarska, Turecka, Jugoslávie a SSSR. Byl to skutečný evropský prezident.

T.G.M. se nestal prezidentem z dědičných nároků, ale proto, jakým byl politikem, vzdělavcem, ČLOVĚKEM. Jeho slova jsou živa. Zapomenal je pro nás Karel Čapek. A stejně, jako se změnila doba, ton Rudého práva/oslavné články o TGM v letech 1937/, změnila se i historie našeho státu. Ten, kdo chce hledat, najde. Mimo jiné i díky "krizovým letům", kdy se jména Čapek-Masaryk opět objevily v knihupectvích. Připomeneme si na chvíli jeho slova:

KAŽDÁ NÁSILNÁ MOC JE JENOM PŘEKÁŽKA, KTERÁ DŘÍV NEBO POZDĚJI BUDE SMETENA; KAŽDÁ REAKCE? KAŽDÝ SEŠTUP K DEMAGOGII A FANATISMU NENÍ NEŽ EPIZODA, PO NÍŽ - SE ZBYTEČNÝMI ZTRÁTAMI, ZA CENU KRVE A DRAHÉHO ČASU - SE VRÁTÍ SVOBODA LIDSKÝCH DUŠÍ. DUCH MUŽE BÝT ZNÁSILNÝ? ALE NE NATRVALO; POKUD MYSLÍ, POKUD SOUDÍ A TVOŘÍ, BUDE NUTNĚ PŘEKRAČOVAT DANÉ OHRADY, AŽ MU JSOU UKLADÁNY JAKOUKOLI DESPOTII.

1914 - 1916
1938

Až ze všech nás už budou stíny
či prach, jež čas bude klást na hodiny,
života příštích, v ranním šeru
chvíle se ozve bez úderu.
To kalné ráno, to si pamatuj,
mé dítě.

/Jaroslav Seifert : 14. IX. 1937/

let český komik a spisovatel Jan Werich.

/Hlas Ameriky/

Jan Werich byl renesanční člověk, jakých je nejen v Čechách, ale i na celém světě rodí jen málo. O to těžší je ztráta takového umělce pro národ. Jan Werich obšťastňoval diváky v Československu i v zahraničí jak svou komikou, tak svým literárním uměním přes padesát let. Se svým partnerem Jiřím Voskovcem vynesli český humor z hospody naplněné výpary piva na čerstvý vzduch už koncem dvacátých let. Po druhé světové válce pak Werich pokračoval pak v této tradici nejprve opět krátce s Voskovcem, potom sám v Karlínském divadle, ve filmu s Vlastou Burianem a nakonec v letech 1955 až 1963 s Miroslavem Horníčkem v divadle ABC. Byl poctěn řadou státních cen a uznání, psal knihy pro děti i pro dospělé, nazpíval desítky písniček s orchestrem Karla Vlachy, hrál v televizi, předčítal v rozhlasu. Jeho energie byla nevyčerpatelná. Pokud se někdy neobjevoval na veřejnosti, ať jako herec, či jako spisovatel, pak to bylo způsobeno pouze okolnostmi, proti kterým nezmohl nic ani on, ani celý národ, což bylo většinou za období zvýšeného politického útlaku, ať již za nacismu, či za komunismu. Jan Werich prožil také to, co spolu s ním podstoupily miliony Evropanů, emigraci, která je patrně nejvýznamnějším jevem dvacátého století. Před hrozbou nacismu musel spolu s Jiřím Voskovcem a Jaroslavem Ježkem odejít z vlasti. Strávil osm let ve Spojených státech. Styk s domovem však neztratil. Jako člen redakce Hlasu Ameriky vysílal za války spolu s Voskovcem satirické pořady. Po návratu do Československa se spolu s Voskovcem pokusili oživit slavné předválečné Osvobozené divadlo, ale události roku 1948 daly oběma komikům jasně najevo, že éra svobody skončila. Voskovec se vrátil do Spojených států, Werich zůstal doma. Od té doby prožíval střídavá období plného využití svého bohatého talentu s obdobími mlčení, naposledy v sedmdesátých letech, kdy se často po nabídnutí některé své literární práce dočkal odpovědi: "Víte pane Werich, nemáme na vydání dostatek papíru!" Cenzura v Československu byla v té době bizarně subtilní! Jan Werich měl rád lidové písně, kabaretní písničky a popěvky. Nazpíval řadu amerických lidových písní s českým textem, které si za pamatoval za svého pobytu v Americe, a mnohé z nich slyšeli posluchači poprvé na vlnách rozhlasové stanice Hlas Ameriky. Takovou melodií je například píseň o štěněti, která symbolizuje Werichův postoj k cenzuře a jeho názor na úřední a jinou vrchnost. /ukázka.../ S odchodem Jana Wericha končí celá jedna kulturní éra v Československu. Jde o kulturu, která rozkvetla za Masarykovy republiky, v té době živé demokratickými ideály a svobodou s nově získanou národní hrdostí! Werich patřil k těm zbývajícím, kteří nesli tuto tradici i v pochmurné a šedivé atmosféře stalinismu. K reprezentantům kultury, k níž Werich patřil a jejímž byl čelným představitelem, ses postupem doby, zvláště po roce 1948 přidávali noví adepti divadla, literatury a výtvarného umění, kteří se k Werichovi a kultuře, kterou reprezentoval hlásili ať už vědomě nebo nevědomě. Díky předválečným umělcům, jako byl Werich, Voskovec, Hašek, Čapek, Nezval, Halas a další, se mohlo objevit divadlo Semafor Jiřího Suchého a Jiřího Šlitry, divadlo Ivana Vyskočila. Na základě svobodného rozvoje předválečné umělecké avantgardy vyrostli noví umělci, jako Josef Skvorecký, Miloš Forman a další. Jan Werich zemřel, a je na literárních vědcích, aby dopodrobna rozebrali jeho umění a zařadili ho historicky do české kultury. O tom, že Werich je navěky napsán do srdcí vědeckých diváků, čtenářů a posluchačů, není pochyb. Díky technickým vymoženostem s námi Werichův humor zůstane. Avšak teď, krátce po jeho smrti, dejme i výraz smutku nad jeho odchodem. Jistě se nás Jan Werich dotkne podáním předválečné skladby Jar. Ježka Trnavomodrý svět. Poslechněte si ji na vlnách Hlasu Ameriky, odkud se Jan Werich za II. svět. války tak

17
často snažil občany v okupovaném Českoslovesku potěšit,
rozesmát a dodat jim odvahu. Na rozloučenou ještě: Děkujeme
pane Werich za humor, který jste tak štědře rozdával a vše
be za to, že jste žil!
Protože člověk, který dovede podarovat humorem, musí mít
rád lidi. A takovým člověkem jste byl, pane Werichu.
Nashledanou v lepších časech, nikdy na vás nezapomeneme!
/ukázka../

Tmavomodrý svět.

Netoliko, že je tma, ale nevidím.
Vidím, že je tu všude tma, já ji nevidím.
Vidím jenom to, že nevidím nic.
Když připustím, že vidím, měl bych vidět víc.
Svou hlavu, trup, dvě ruce, nohy nevidím.

Kam, tak kam se poděl můj doposud dokonalý zrak.
Na všem leží neproniknutelně modrý mrak.
Tmavomodrý mrak.

Sám nevím, kudy jítí mám a kam.
A to, že na hlavě tmavomodrý klobouk mám,
to je právě klam.
Nemám hlad, tak co mi naplat, že mi chutná
Co naplat, že ač nemám hlad, duše smutná?
Pět neděl, sedm hodin, tři měsíce a šest let
melancholicky jsem pozoroval svět.
Tmavomodrý svět.

VE VLASTI TICHOSLÁPKU.

Před mnoha lety vyjel jsem si do světa na zkušenou, a po mnohých svízelných, útrapách a nepohodlích octnul jsem se v cizí a velice zvláštní zemi. Zemi tuto zvláštní obývalo plemeno bílé, jež vzrůstem svým, parvou očí a vlasů svých nelišilo se valně od obyvatelů staré kulturné Evropy. Plemeno této zajímavé země zabývalo se polním hospodářstvím, obchodem a řemesly, ale jmenovitě pěstovalo hudbu, zpěv a básnictví. Na všech živějších ulicích a náměstích zely malé krámky, jež silně podobaly se hokynářským závodům evropským, ale místo kyselého zelí, nakládaných okurek a vyleželých syrečků prodávali v nich lidé noviny, psali básně a v hojné míře vyráběli maloměstské, předměstské, pokoutní i zákoutní novely. Hudebníci nelišili se valně od svých spoluobratrů literátů, leč svými dlouhými a hustými kadeřemi. Nejoblíbenějším nástrojem hudebním u tohoto pozoruhodného kmene jevíly se býti housle, neboť kamkoli jsem vkročil, všude slyšel jsem dojemné zvuky čtyř ovčích střev. Mladí muži, mladé dívky, ba dokonce i někomik nemluvnat proslavilo se záhy v těchto odlehklých končinách pro neobyčejně sférickou hudbu, již ve svém ranním mládí dovedli vyluzovati ze čtyř ovčích střev. Ostatní obyvatelstvo této uměnímilovné země rozděleno bylo na župy, jež v hodinách prázdně a pro posilu ducha svého pořádalo kotrmelcové slavnosti, přeskakovalo dřevěné koně a za zvuků vřeštné hudby vyhazovalo rytmicky buď pravou anebo levou nohou do vzduchu..

Ale všechny tyto věci mě nepřekvapily. Zjev docela jiný zachvěl mou myslí a zalekl mé oči. Všichni obyvatelé této země, ať zámožní či chudí, ať básníci či řemeslníci měli obuv pevně ovázanou měkkými cáry, zámožní lidé drahocennějšími cáry. Avšak obuv všech pečlivě byla ovinuta kol dokola hadry! S hrůzou a podivením pozoroval jsem všechny mimojdoucí, ale ještě větší podivení, strach a bázeň se mě zmocnily, když jsem k svému divu nejsvrchovanějšímu poznal, že ani jediný člověk v celé zemi nemluví nahlas. Všichni obyvatelé této země šeptali!.....

V jaké to obdivuhodné oblasti zemské jsem se octnul, pomyslíl jsem si a jal jsem se přemýšlet o překvapujících a ojedinělých mravech a způsobech této země. V prvním okamžiku domníval jsem se že buď král nebo královna jsou těžce nemocní, pak jsem si myslil, že lid truchlí nad smrtí svého největšího básníka nebo mudrce, ale na všechny tyto otázky mě odpovídalo mě překvapené obyvatelstvo odmítavým pohozením ruky, změřilo mě svými zlými pohledy od paty až k hlavě a prchalo ode mne se zatatými pěstmi....

Zachvěl jsem se, ale rázem vyjasnilo se mi v hlavě. Jsi ve vlasti tichoslápků, pravil mi můj vnitřní hlas. A vskutku tomu tak bylo. Poznal jsem záhy, že mé vysoké boty z ruské juchty a s okovanými podpatky budí velikou nelibost všech mimojdoucích. Staří i mladí šli mi z cesty, uši své zacpávajíce si prsty svými. Chůze má jim byla příliš hřmotná: scházeli mé obuvi obal měkkých hadrů!

I ubytoval jsem se v hostinci, jenž mi první přišel do rány. Jaké však nastalo zděšení mezi služebnými osobami i přítomnými hosty, když prostrannou hostinskou místností zahlaholil můj zvukový hlas! Všichni přítomní hosté zlověstně povstali a pohrozili mi zatatými pěstmi. Ulekl jsem se a chtěl jsem na svoji obranu promluvit několik klidných slov. Ale sotva, že jsem ústa otevřel, již se mě uchopilo několik služebných rukou a polou mě vyvedlo a polou vyneslo do nejvyššího patra, kde mi byl vykázan malý pokoj o jedné posteli.

Druhého dne ráno, když jsem vyšel na ulici, čekalo již na mne několik pochopů, již se rázně uchopili mých nohou, chtějíce mé nohy obvázat měkkými hadry. Bránil jsem se a spílal jsem hlasitě a zuřivě. Povstala rvačka. Kopal a bil jsem kolem sebe ne-

ohroženě a prudce. Leč přesila posléze zvítězila. Tisíce a tisíce Tichošlápků sbíhalo se ze všech ulic a koutů města a shláкло se kolem mne, spoutalo mně a neslo mne na svých bedrách před nejvyšší trestní soud Tichošlápků.

- Jakého trestného činu jste se dopustil? táže se mne soudce hlasem šepotavým.

- Nejsem si vědom niajkéviny! odpovídám hlasem pevným a důrazným.

-Právě v tomto okamžiku dopustil jste se největšího zločinu v této zemi možného, pokračuje soudce šeptmo. Kdybyste byl okrádal veřejné ústavy, kam sichudí řemeslníci své drobné úspory ukládají, kdybyste za 300 K měsíčně rozšiřoval falešné telegramy po vlastech, kdybyste byl vydal 50 svazků nejpitomějších poessí pod sluncem, kdybyste byl napsal 10 melodramatických trilogií, kdybyste byl redaktorem nejnesmyslnějšího listu na světě, kdybyste s cizími manželkami navštěvoval divadla, koncerty a hotely, - všechny tyto přečiny a zločiny by vám byly proměněny v nyšem svobodomyšlném státě. Ale jste se opovážil mluvit na ulicích a náměstích naší vlasti, jakož i ve veřejných místnostech i na tomto posvátném místě n a h l a s, a že vaše hmotná obuv postrádá zákonem předepsaného měkkého obalu, vypovídám vás okamžitě z našeho království. Na hranice naší vlasti doprovodí vás královské ozbrojené stráže. Od trestu smrti chrání vás pouze, že jste poddaným mírumilovného státu Ražouského!...

Usmál jsem se tiše a sklonil sbou hlavu klidně...Národ Tichošlápků však zajásal a šíleně tleskal moudrému rozsudku soudcovu.-

Královské stráže v plné výzbroji uvedly mě do černě krytého vozu a úprkem jely semnou na hranice starého a svobodného státu Tichošlápků....

Když po mnohých a dlouhotrvajících svízelných, útrapách a nepohodlích, jež skytá cestování po souši a moři, navrátil jsem se opět do srdce své rodné otčiny, zavýskala a zajásala duše má divoko radostí, neboť jsem uzřel tisíce a tisíce svých rodných bratří a všichni mluvili nahlas a ani jediný člověk v celém království neměl ovinuty měkké hadry kolem obuvi své v mé drahé, rodné otčině!....

O má volná, pravdomluvná a přímá vlasti, buď tisíckrát pozdravena! - - -

Pokračování příště

Srdci Páně.

I srdce lidské po lásce touží,
bere ji- chce ji rozdati.
Jak teprv potom Srdce Boží!
To všechny lidi, celý svět uchvátí!

Objímá v sobě to srdce Páně
nás všechny lidi, nejvíce ty,
jimž strasti zbrázdily skráně -
o Srdce plné dobroty!

Ty nenutíš nás a nikoho
k té úctě, již jsme povinni.
Otrásdš zemi, vesmírem, oblohou -
však tiché a pokorné dlíš ve své svatyni.

My se ti klaníme, nejsladší Ježíši,
dáváme z mála, ale s radostí.
Kéž nás tvé srdce laskavě vyslyší,
kéž svátost oltářní posílí, pohostí....

24.6. 1981

Nosíme to v sobě.

Tisíce hloupých pověr předáváme smutku,
ať se jimi ani chvilka nevzruší.
Když jsme blázni, zmoudříme z nich vskutku,
jak jen zavádíme ve snu o duši.

A nosíme to v sobě, den co den,
časně od úsvitu šíleného léta.
Možná cítíš se svým štěstím zaskočen -
vždyť je válka a ta prach dějin smetá.

Kdo se ranami a jizvou smrti pochlubí?
Posměch dneška pravdu dějin nezhatí.
Žijem na líc, umíráme na-ruby,
to znamená vždy milost opojit snem v závratí.

Snad ta báseň není ani ukončena,
a přece konec vždycky všechno napraví,
snad ta báseň je jak mrtvá žena,
s níž dělíme se o život i o smrt pohlaví. 17.6. 1981

Moje barvy.

Učili jsme se tak-
moje barva a modrá, bílá
gastře každý mrak.
Červená je krev a modrá je žíla.

Š bílou setkáme se jenom v hostii,
jak předkové ji v prosté bázni ctíli.
Ta bílá barvy krve v bratrovraždách zabíjí.
Kolik nás tu zbylo, kdo míříme k cíli?

Známe všechny smutky, známe všechny pudy,
jak užkrčené zřikají se slok.
Já za žádnou cenu neumím být rudý -
moje bílá-modrá nevyznává rudý epilog ...

16.6.81

Sanyo festival '81 v Praze /červen 1981/

Jen na pouhé dva dny zavítala do Prahy /o týden později i do Bratislavy/ firma Sanyo s kolekcí svých spotřebních výrobků/radia, magnetofony, gramo aj./ Výstava byla umístěna v Malém sále /jak se za chvíli ukáže, skutečně malém/ Paláce kultury, původně Sjezdový. Pořadatelé z Paláce zřejmě s větším ohlasem nepočítali. Navštívili jsme výstavu druhý den /zároveň poslední/ a již z dálky nás uvítala fronta asi 1200 lidí. To jsme ještě netušili, že tato fronta pokračuje uvnitř Paláce neztenčenou měrou. Za ty tři hodiny než se na nás dostala řada, nálada v davu prudce stoupala. Zvášť po oznámení, že "pro velký zájem a ~~míru~~ malou výstavní plochu budou návštěvníci vpouštění po stu a mohou v sále seřvat nejvýš patnáct minut!" V malém sálku jsme tedy mohli obdivovat celou čtvrt hodinu zboží japonské firmy, pobavit se pohledem na zdivočelý dav, který ubohým Japoncům doslova rval propagační materiály z rukou a být vyhození za tiché asistence příslušníků VB./ostatně byla už při vstupu./ Národní podnik Tesla by zaplakal. My s ním.

Jestliže se někdo důvěrněji seznámí se světem české beatové hudby, nemůže si nevšimnout jeho dvou markantních rysů: za prvé je to dokonalá informovanost o jejím současném světovém/anglosaském/stavu. Nenechme se mýlit zdáním a nepovažujme to za samozřejmost. Stačí se podívat na to, co se maluje na akademii výtvarných umění, jejíž adepti pomalů dospívají na práh postimpresionismu, aby se po osvobození ze školní klauzury dostali do třicátých let našeho století, o představách drtivé většiny našich básníků mladých o nové poezii ani nemluvě. A právě lidé, na něž většina "vzdělanců" shlíží shovívavě z výše svého oduševnělého kulturního nitra, jsou současnosti o tolik blíží, a navíc to je pro ně naprosto samozřejmé. Druhým podstatným rysem interpretů beatové hudby a jejich orientace na anglosaskou kulturní oblast, z níž věnujeme pozornost především Spojeným státům. Je totiž smutnou pravdou, že do obecného podvědomí ještě ani zdaleka nevstoupil fakt, že USA jsou již dnes zemí, v níž probíhá rozhodující posun v oblasti kultury, zemí, která rezolutně skoncovala s tzv. kulturní hegemonií Francie/Pokud ovšem připustíme, že vůbec někdy existovala v takové míře, jak nám to bylo a je dosud předkládáno k uvěření/. I pro naše mladé intelektuály a studenty jsou američané především "velké děti" bez valného vkusu, a jejich kultura, ne-li dokonce věda, je výsledkem rafinovaného odsávání mozků z hluboké a oduševnělé Evropy. Nějak nás tedy nepřekvapí, že ve sféře českého beatu reagují již několik let na dva paralelní a prolínající se proudy anglo-americké progresivní kultury-psychedelickou hudbu a hnutí undergroundu. Psychedelická sonda vznikla před několika lety jako jedna z odnoží romantické revoluce, jejímiž jednotlivými příznaky jsou The Beatles v Anglii, hnutí hippies, návrat k secesi, projevující se především v "postermanii" a dokonce i určité známky navázání na velké postavysymbolismu a dekadence, především Oscara Wildea. Podstatou psychedelické hudby je vyvolání mimořádných psychologických stavů, světelnou hrou, podněcováním agresivních stavů apod., požívání drog není pro dosažení žádoucího účinku nezbytné. Některé z psychedelických skupin buď souvisejí s hnutím undergroundu/Mothr of Invention Franka Zappy/ nebo patří přímo k jeho protagonistům, jako The Fugs Ed Sanderse. Hnutí undergroundu/informace o něm čerpám především z doslovu R.R.Rygully k antologii FUCK YOU? Darmstadt 1968/je především reakcí na komerčnost a perfektnost prostředí, v němž vznikl. Rygulla výslovně upozorňuje, že fenomen undergroundu je typický pro USA, protože jeho předpokladem je naprosto perfektní a sama se regulující společnost. Představitelé undergroundu poznali, že uvnitř legality se nemůže už nic změnit a odpovídající masovému zespolčenštění a konformismu extrémně ině individualistickým jednáním, které je antikonzumní a anticivilizační. Je samozřejmé, že důležitou roli ve skladbách undergroundových skupin hrají texty písní, ostře kriticky reagující na realitu americké společnosti. Zatímco američtí protagonisté undergroundu patří bezesporu k vrstvě intelektuálů, má jeho česká verze podstatně jiné podhoubí. Skupina The Primitives Group, která představuje českou podobu undergroundu, není složena z intelektuálů, ale z lidí vzešlých "zezdola" jako ostatně převážná část českého beatu. Tím v podstatě odpadá realizace Ed Sandersonova požadavku "totálního útoku na kulturu" - a také druhý osten undergroundu, vyhrocený směřem proti společnosti konzumu a konerce je v našich poměrech samozřejmě nemyslitelné. The Primitives Group navíc interpretují převzaný repertoár anglických a amerických skupin psychedelických, takže vnímání rozsahu obrazu textů nemůže působit přímo na vyznění produkce.

snad neměl stát celý repertoár na jeho osobě a měl by možná být více využit i zajímavý vokální projev J. Janičky, který snad díky premiérové nervozitě nepodal zrovna nejlepší výkon (pokud jde o kytaru). Ukázalo se také, že volba nového hudebníka v osobě Ludwiga Šimy byla výborná, protože mu to vskutku dobře „šlape“.

Premiéra je tudíž za námi a my se zřejmě na nějaký čas s Primitives group rozloučíme. Jak jsem se totiž dozvěděl, skupina se nyní plně připravuje na rozsáhlejší turné po NSR a Skandinávii, takže rozšíří řady těch, kteří šíří jméno naší beatové hudby za hranicemi. Věřím, že se svého úkolu zhostí dobře a že jejich nápaditá show nezůstane nikde bez odezvy. My se k nim na stránkách PME vrátíme v dubnovém čísle jejich kompletním profilem.

Honza Mrůza

GRUPI

PRAGUE CZECHOSLOVAKIA

Lead guit	JOSEF JANÍČEK
Base guit	IVAN PEŠL
Drums	LUDWIG ŠIMA
Organ	CTIBOR KADLEC
Vocal	IVAN HAJNIS
Elektro	Ing. JIRÍ VONDROUSEK
Technika	JIRÍ KUBIK
Technika	JAN SEFR
Technika	Ing. ZDENĚK P. HRABE
Výprava	Dr. IVAN J. MARTIN
Foto	JAN SÁGL
Foto	RNDr. P. F. KOCIÁN
Kostýmy	VERONIKA MARTINOVÁ
Režie	EUGEN FIALA
	PSYCHEDELIC SOUND

SOUBOR FILM CLUBU PRAHA

MĚLI TUTO skupiny považovat za představitele underground.

~~znám~~ hnutí, je to především proto, že nelze zcela souhlasit s Rygullovým tvrzením o výlučné vázanosti undergroundu na prostředí USA. Jestliže je u nás jeden předpoklad undergroundu - dokonce fungující konzumní společnost - teprve v zárodku, pokud se dá vůbec mluvit o jeho existenci, z jakého důvodu si The Primitives Group vybírá k interpretaci z nepřehledné řady skupin právě Grateful Dead, The Mothers of Invention a The Fugs? V pojetí Primitives je zdůrazněna neméně důležitá složka psychedelické hudby a undergroundu-totíž jakási revoluce pocitu vytvářející a zabydlující vlastní svět, založených na pocitu a převážně na instinktu, stranou zavedené společnosti, ať již bezvadně fungující nebo chaotická neuspokojující ani základní lidské potřeby. V případě Primitives bychom mohli mluvit nejspíše o angažovanostimentální, nikoliv politické, jenomže právě tatokulturní oblast takové sdělení odmítá nebo ještě přesněji: nezajímá ji. Počátky činnosti pražské skupiny The Primitives Group jsou spojeny s "FLOWER POWER", poetikou hippies, transformovanou vlivem pražského klimatu a kontextu do jakési spiritualizovanější poňohyobohacující standardní psychedelické prostředky/střídání barevných světél apod./využívání prvků horruu. Vystoupení skupiny byla provázána aktivní spoluúčastí publika, provokovalého k tomu uplatňováním principů hry/vhazování balónů do hlediště a především vlivem samotné hudby a prostředí/střídání rytmy, světelná hra, maximální pohyblivost hudebníků./Většina představení ranné fáze skupiny se mírou podílení diváků na produkci částečně přibližovala happeningu. Na sklonku roku 1967 - před prvním beatovým festivalem - začalo se skupinou spolupracovat několik lidí z jiných oborů - malíři Zorka Sádlová a Dušan Kadlec, fotograf Jan Ságel a další. Jejich spolupráce začala snímáním posmrtných masek členům skupiny, podle nichž byly vytvořeny zlaté hlavy, vystavené na tyčích v popředí podia na festivalu v pražské Lucerně, zatímco pozadí vytvářel obrovský obraz japonizující krajiny ve stylu comics. Na vrcholcích hlav zapálil zpěvák Ivan Hajniš proti vůli pořadatelů barevné bengálské ohně které ochromily publikum, do té doby naprosto nezvyklé na našich scénách na podobné show. Zmínil jsem se již, že skupina The Primitives Group zpívá převzatý repertoár v původní převzaté verzi/což je pořád lepší, než se pokoušet o "obohacování" tohoto typu hudby českými texty/Důsledkem toho omezení byla právě koncentrace na akční a vizuální stránku projevu. Primitives začínají exploatovat svět žvlů uvádějící své snahy do souvislosti s obdobnými tendencemi ve světě výtvarného umění, jehož někteří představitelé znovu objevují přírodu a svět žvlů očima člověka technického věku. Pionýrem tohoto procesu byl Lucio Fontana/obracíme se k přírodě, jak to umění nikdy nečinilo ve svých dějinách... pro primitivního člověka byl vším pocit... naším záměrem je rozvinout tuto původní danost člověka...?/O desetiletí později Yves Klein, jedna z největších postav evropské kultury, po nich pak následuje německá skupina Zero a vsoučasné době celá řada umělců/Mike Heisler a další/. Zájem o svět žvlů uzavírají Primitives do kosmogonického rámce Agrippy z Nettesheimu, jehož Kaba jim nahradila poetiku hippies. V únoru 1968, na druhý den znamení ryb aspořádali první svátek žvlů FISH FEAST, oslavu vody a plovajících živočichů. Nad hledištěm byla zavěšena rybářská síť, na filmové plátno za hudebníky promítán mořský příboj, světla reflektorů se odrážela od igelitů a alobalů na scéně i oděvoch hudebníků. V závěru produkce na sebe diváci strhli síť, zpěvák mezi ně hodil kapra a nakonec byli důkladně poléváni vodou. Téměř po roce se konal ve stejném sále - v Fusie F - klubu na Smíchově - BIRD FEAST, svátek ptáků. Bylo to několik dní před vstupem Slunce do znamení Vodnáře, kterému podle Agrippy přísluší z žvlů vzduch a z živočichů létajícího. Hajniš a sólový ky-

tarista Josef Janíček natočili v pražské ZOO na magnetofon skřeky ptáků, Vysílané pak během produkce z reproduktorů. Hudebníci hráli v kostýmech se znaky nebeských těles na prsou, před filmovým plátnem, na které byly promítány monochromní diapozitivy ptáků, ptačí koláže Jiřího Koláře a filmy s balony a vodním ptactvem. Bylo důsledně zrušeno oddělení scény od hlediště a v celém sále byl vytvořen environmentz hustě nastlaného bílého perí, pod stropem se vznášely dlouhé balony. Prvek ergotické perverze, který zdědilo beatové hnutí od symbolismu a se se současně s vypůjčením jejich tvarosloví, zastupovala nahá dívka polepená perím, sedící na vitrině foyer suterénního divadélka.

Pokusil jsem se poukázat na to, jakým způsobem skupina The Primitives Group obešla a nenahradila nemožnost přímého sdělení obsahu interpretovaných písní. Zdá se však, že se dnes ocitá v situaci, kterou bude moci jen stěží řešit dosavadním způsobem. Reakce našeho beatového publika nejsou již zdaleka takové, jako v počátcích existence skupiny! Doby, kdy stačilo jen zvednout ruku, aby došlo k exaltaci diváků, jak vzpomíná vedou The Primitives Group, Evžen Fiala, jsou zřejmě za námi. Obecenstvo začíná poslouchat Primitives jako na koncertě, ani mnohonásobně vystupňované show, používající řady ohňů hořících na scéně, propalování igelitů na scéně apod. je nedokáže přimět k bouřlivější reakci... Doplácí na to svým projevem podivuhodná osobnost zpěváka Hajniše, mimořádně citlivého na napětí mezi hledištěm a scénou, zpěváka, který jako by se nabíjel energií z atmosféry v sále a stupnoval svůj výkon až do téměř iracionálních poloh. Zdá se, že samotné emoce a instinkty nelze ani kultivovat ani stupnovat do nekonečna. Zvláště pak dnes, kdy už má beatová hudba za sebou bouřlivé období nástupu a kdy vstupuje do stadia, které můžeme označit jako manýristické. V něčem pak má naději na životnost především intelektální pojetí beatu, tak jak ho v originále reprezentují právě veliké vzory primitives, skupiny The Fugs a The Mothers of Invention.

IVAN JIROUS

Jaro 1981 - Praha

1. Osud zprzněný je dán.
Osud znovuzobjevený je dán.
Osud spirituální je dán.
Ab evangelium?!

2. Deprese - zas jen deprese
Ach lidi!
Deprese z toho, jak se převalujete ve svých zakalených
myšlenkách.

Stydíte se, vysmíváte se, pohrdáte a přitom
ale nevíte o jediném lékaři tohoto světa.

xx Pozoruji den za dnem jak jste vysoce vyspělí.
x Vidím a slyším, kam jste až dospěli.
Ach lidi!

3. Je to snad jedno, kterým okem vidíš,
nebo kterým uchem nasloucháš.
/Když ti slouží dobře zrak a sluch/
Ne, ne to není jedno - musíš jenom tím pravým.
Rekl zvěstovatel a svým výdechem to
potvrdil hustý porost hnijících stromů.

Anebo se rvát a rvát a přitom usínat?
Ale vzhledem k současnosti by měli křesťané
opravdu vstát?

Počátek snu zarazil ostrý zvuk budíku
a oknem do pokoje proudila tma budující společnosti.

4. Tak aspoň nahlédni na Něho, bez kterého by nic nebylo.

I ty své pitomé a krásné oči máš od Něho.
Nebo chceš žít jenom ve snu?
Ovšem ito je někdy dobrý.

Ponoření do svého já je taky dobrý.
I když přijímáš přímo nadlidské otázky
a pravdy?!

Polsku na pomoc !
/Únor 1931/

Kdybych se zase mladým stal,
do světa udělal bych díru,
kroutil si špičky plavých knírá,
přes uniformu rudý šál
bych s šavlí v ruce bojoval.
Do Polska kůsem řídím:
o konci národa jde zvěst.
Ať naši zbabělci se stydí.
Polsku na pomoc! Tam je čest!
Přítelem byl bych děvčete,
a byla by to hezká holka,
statečná zrovna jako Polka.
Do sedla, slečno, sedněte,
paráda ať vás neplete.
Polákům umírají draží:
nechte se láskou k lidem vést,
zcupujte šaty na obvazy.
/:Polsku na pomoc! Tam je čest!:/

Poláci, kdybych na to měl,
vám ze svého bych koupil platu
několik dobrých diplomatů,
koule a prach do vašich děl
a šat bych pro vojáky chtěl.
Evropa mdlící neuvěří,
pod hadry odvaha že může kvést:
penězi sama všechno měří.
/:Polsku na pomoc! Tam je čest!:/

Být králem já, ved by mě hněv:
Co všechno pro ně neudělám!
Lodi od Sundu k Dardanelám
Východu budily by zpěv,
vzbouřily Švédům ztuhlou krev,
jak za polskou věc bych se stavěl.
Žezlo by dosázelo všech měst,
když patřilo by dobré hlavě.
/:Polsku na pomoc! Tam je čest!:/

Být bohem jenom jeden den,
bohem, ježž Polsko marně vzývá,
ežru by brzo spadla hřiva,
u dvěra zbled by vyděšen.
Věškerou lásku Polsku jen!
Vše udělal bych pro Poláky,
zázrakem pomohl jho smést.
Žel! Čekají jen na zázraky!
/:Polsku na pomoc! Tam je čest!:/

Rychle! Sám bezmocný však jsem.
Ty, před kterým se Polsko sklání,
o bože, vyslyš moje přání:
učin mě strážným andělem,
jenž střežit bude tuto zem.
Hej hlas mi, jenž přes hory vzlétá:
ohlásím místo smrti křest
a zvolám do své domí světa:
/:Polsku na pomoc! Tam je čest!:/

Hlas Ameriky
květen 1981

V červenci 1979 vyšlo v Kanadě první číslo časopisu Západ který je určen pro Čechy a Slováky v zahraničí i doma 36 stran, vychází ve 40 zemích

Redakční rada:

Jiří Fabšic /historie/
Eva Nýmandová /povídky/
Stanislav Reiniš /filosofie/
Josef Škvorecký /literatura/
Václav Táborský /humor/
Jan Uhde /profesor filmu/ - všichni v Kanadě
Ota Uč /USA, zajímavosti ze světa/
Jiří Voskovec
Vojtěch Jasný /filmový režisér/
Karel Kryl /NSR/
Jaroslav Hutka /Holandsko/
Jiří Lederer /NSR/
Vladimír Škutina /Švýcarsko/
Ota Filip /NSR/
František Janouch /jaderný fyzik, Švédsko/
Milan Kundera /Francie/
Pavel Kantorek /Kanada/

Vychází šestkrát ročně, cena US dollar 2,75, do ČSSR zdarma.

Do kuřárny, která je jakýmsi předsálím záchodů a již navštěvují vznešení duchové tohoto ústavu, se donesla zvěst, že se bude konat na pavilonu jedna jakýsi večírek. Kudrnatý autobusák Bína v závěsu s inženýrkem vtrhli do dveří a rozjařeně hlásili tuto novinu. "Uklidni se, seš v blázinci," ozval se hlas z pléna, ale autobusák se nedal tak snadno zarazit a začal agitovat. Byl rázem jako vyměněný a jeho deprese byla tatam. Začal plánovat, jakým programem by asi měl přispět ten či onen, nedbaje té skutečnosti, že je opravdu v blázinci a že na jeho řeči asi nebude mít leckdo náladu. "Zavři dveře a vůbec di do prdele!" vyzval ho Jindra. "Třeba vy" ignoroval ho autobusák a otočil se pohlase. "Vy hrajete pěkně na kytaru, mohl byste něco přepřavit?" "Blbec!" zavyl Jindra a šátral pod židli, aby našel hrnek s magorákem. Bína se zarazil, nebyl si tak zcela jist tím pohybem. Zaváhal a zhodnotil situaci. Bude mela, radoval jsem se. Ale nebyla. Jindra se napil a zkonstatoval, že už je to studený, ty dlaždičky to teplo žerou. Zalovil velikánskou sběračkou v hrnci černé přechy a čekal až se to usadí. Malil si hrnek a sběračka putovala dokola. Během tohoto obřadu se rozvinula debata, které zcela vládnul Bína, která v šak ještě netkla náš koutek. "Podívej se na toho vola" kopal mi do židle Bálek. "Ten máz skutečnou radost? Obrátil jsem se na autobusáka. "Aby vás to nějak nerozrušilo, to by hlídal plegomazín! Autobusák střelil do našeho kouta nevrlý pohled a pokračoval vzrušeně v diskuzi. "Sou to debilové, ty snad nebudou kvůli tomu spát" připojil se Olda a zadýmá z vysomrovaného doutníku, slintaje přitom velmi nechutně. "Dej mi napít. To je síla, co?" "No to je, to tvý slintání, ovšem!" "Já za to nemůžu, bránil se Olda, "to přejde časem. Já to vážně nikdy neměl!" Pohoda večera byla narušena, večírková frakce nás doko-nale přeřvala. Ale naštěstí se skládala ze slabších jedinců, takže během půl hodiny opustila náš příbytek a šla čumět na televizi. Jindra zabrnkal na kytaru, ale brzy toho nechal. "Tohle bude ovšem zajímavá záležitost," zadumal se. "co z toho tihle případi udělaj, to bude pěkněj komix." "A to tam budou ještě ty ženský, to si nenechám ujít" smál se Bálek. "Já tam včera byl, u jedničky, to sou kousky, ty ženský" culil se Olda, byl sám také pěkným kouskem. Novor toho večera se pak točil už pouze avýhradně kolem onoho večírku, aniž by kdo uvvažoval, je-li celá ta záležitost vlastně pravdou, nebo jen fůrek nějaké dobré duše. Odplížil jsem se spát. Mejdán to měl toho večera u mně definitivně prohrané. Ráno bývá moudřejší večera, ale v blázinci tomu bývá jinak. Nepřineslo totiž demontáž, ale v plné míře potvrdilo zvěst předešlého večera. Autobusák Bína byl pověřen ošetřujícími personálem organizací příprav na tuto akci, která se nám jevila čím dál tím absurdnější a grotesknější. Mejdlo na jedničku! To tu ještě nebylo. Ta představa sblížení osazenstva tohoto ústavu s dušemi opačného pohlaví mě nutila k neustálému smíchu. "Čemu se furt tak báběš tlemíš?" čertill se Jindra. Těžko jsem mu mohl vylíčit své představy, které jen umocnoval Bína, zkoušející se v zadním traktu našeho paláce, hned u dveří koupelny, Villonovy verše. Když jsem ho ukázal Jindrovi a Bálkovi, řvali jsme smíchy všichni. Nastal však den D a hodina H a byli jsme dotázáni, zda se hodláme zúčastnit i my. "Bude tam občerstvení, chlebičky a džás" vmlouvala se sestra. "No koneckonců, příjemná změna. Chlebičky nejsou kolínka, i kdyby byly sebezimernější. A džás by byl do žaludku přeci jen lehčí než ten náš magorák" hlásil se ve mně materialista. Ale v předtuše něčeho mimořádně průserovitého jsem zaváhal. Byl jsem však bez diskuze zařazen mezi deset vyvolených, kteří měli posloužit coby pasivní složka večírku, jako obecnstvo. Pomalu jsme se šourali k pavilonu jedna a jakási předtucha nám bránila ve spěchu. Konččně tu

byly dveře a u nich se na nás zubila neznámá sestra, zvala nás dovnitř. S přezutím tu nedělali žádné móresy a to nás trochu ukolébalo a zbavilo částečně ostražitosti. Dveře zapadly za naše zády a klíč se zavrtěl v zámku. Byli jsme kapeni a hned se ukázalo, proč naše kroky tak opatrně našlapovaly cestičkou sypanou pískem. Podél celého sálu se táhnul dlouhatánský stůl s bílým ubrusem a podél něho dřepělo na dvacet bílých plášťů. Past sklape la. Od stolu si nás měřilo tucet primářů a doktorů ze všech oddělení a pár sester, laškových se svými nadřízenými. Tak tohle nám nedošlo! Přiblížili jsme se chvíli motali, až jsme našli jedinou volnou místa, pochopitelně hned vedle onoho bělostného stolu. Teď se směj nebo breč, všechno jedno. Jsme tu pod lupou a naše chování je sledováno zdánlivě lhostejnými pohledy našich dobrých lékařů. Seděl jsem na kraji řady židlí, vedle mě Bálek. Jindra se vecpal přede mně. Bylo nabito. Tak teď začne tenthrák. A začal. Po zcela nesrozumitelném úvodu nějaké starší pacientky se vřítela do sálu žena - chlap, v černém obleku, s obrovským motýlem pod bradou. Prsty na obou rukách měla obvázané každý zvlášť obvazy, které ostře kontrastovaly s černým oblekem. Jen palec pravé ruky byl zdravý a tím žena-chlap otevřela desku piána. V turánu dřepěla na stoličce a třískala do kláves nápěv nějaké lidové melodie. Ramena přede mnou začala poskakovat. Podíval jsem se vedle sebe a už mi bylo jasné, co bude. Bálek se dusil smíchem a mě na čele vyvstal studený pot. Počal jsem kuckat. Kpiánu se přiřítit hlouček žen a začal se rovnat a řadit v dokonalém zmateku. Nastala dramatická pauza, pak pianistka udeřila opět do kláves a sbor spustil: "Letěla husička, letěla zvysoka! Piáno se belhalo za sborem a chvílemi sbor opět zbrkle předběhlo, bílé prsty skotačily a zase pajdaly po klávesách a já pocítil hroznou slabost ze zadržovaného smíchu. První to nevydržel Bálek. Káravý pohled dvou, tří bílých plášťů pochopitelně utkvěl na mně. Sbor spustil "Když se ten Tálínskej rybník nahání," když jsem byl schopen posoudit jeho kvality také vizuálně. Několik dam středních let, dvě babičky, jedna vpředu, druhá vzadu. A jako trumf toho všeho děvčátko ve skládané sukni, bílých podkolenkách a lakovaných střevíčkách, které však převyšovalo ostatní o dvě hlavy. Dívka měla ve vlasech mašli a kolem krku vázanku a la Ferda Mravenec. "To je na mně moc" dusil jsem se. Dívce mohlo být něco přes dvacet a být poněkud menší, dalo by se jí hádat tak čtyři, pět. Babky vrískaly a činily tak nervózními nejen svoje kolegyně, ale posléze i pianistku, která do té doby sledovala jen klávesy piána a své bílé buřtíky řádící po nich. Konečně vyklidily pěvkyně pole a pianistka-chlap se mnohokrát ukláněla, až vycouvala ze dveří. Před diváky předstoupila dívka celkem přijatelného zjevu, až na teplákovou bundu s vyhrnutými rukávy a počala hrát na kytaru nic neříkající aždor. Posléze přidala i hlas. Zapěla "Vracím se z flámu a nevaří, že opičlku mám" nebo něco na ten způsob, ale to už byl další nápor na naše bránice. Ramena přede mnou se mohutně otrásala a já začal myslet na ty nejhorší věci, pohřby a rozličné tragedie ale prostě to neúčinkovalo. Káravé pohledy od bílého stolu nedokázaly zkrotit můj řehot, kterému jsem tentokrát popustil stavidla naplno. Jindra začal hýkat a Bálek se rozechystal taky. Když přepěla dívka všechny své písně, poněvile s alkoholickou tematikou, cítil jsem, jak mi po páteři stéká čůrek potu. Na scénu přicházel Bína. Posadil se na židli, v ruce knížku básní coby nápořdu. Přehodil nohu přes nohu a vyčkával tich. To bylo však takřka absolutní a tak byl nucen začít. "Ata naše Pamprlína" začal recitovat a gymnastil se jako čerták Bertík ze židle. Nemohl však v ten moment jaksi rozmotat nohy a tak bezvládně padl do první řady. Využil jsem vlny vzrušení k tomu, abych se opět nahlas rozesmál. Bína se vybíral na nohy nasadil solidní postoj a pokračoval s kamennou tváří a přednesu. Bálek rudý jako rak se přikryl obličej záclonou vlasů a skučel do kapesníku, který si postupně cpal do pusy jako roubík. Ramena přede mnou skákala a Jindra pokuckával, vrtě se silně na židli. Nastoupil inženýrek, sedl na židli a počal

číst povídku od pánů Grossmanna Šimka "Moje jízda tramvají". Konečně se tedy legálně zasměju a uvolním tak utrápenou bránu z krunýře hrozného sevření. Když dědeček vyvázl z tramvaje a líbaje zemi, děkoval, že přežil, rozřehť jsem se jako kůň. Byl jsem však zpražen několika pohoršenými pohledy, které se ke mně tentokrát obrátily z řad pacientů a pacientek. Následovalo ještě několik čísel programu, ale pro slzy jsem neviděl, co se děje a pro Bálkovo a své chrochtání ani nebylo slyšet. Konečně byl konec programu a byla přestávka. Na chodbě jsme obdrželi slibovaný džús a chlebičky a zdrceně jsme pokukovali po dveřích, neboť se schylovalo k dámské volence. Konečně se dveře otevřely a svěží vzduch zavanul dovnitř. První jsem vyrazil ven, nečekaje na ostatní. Pan Václav uvařil toho večera skvostného magoráka. Seděli jsme v našem koutě a snažili se mluvit o úplně obyčejných věcech.

JUZEK

Individuální kultura dopouští se obyčejně téže chyby jako kultura sociální, jako tato dělá z lidstva znena-
dání něco mnohem lepšího, než její vlastní pojmy dovo-
lují, tak musí individuální kultura romantiky oslavovati
individuum, aby z něho udělala hlavního nositele života,
a aby v něm našla hlavní cíl. Představuje si toto individuum
jako veliké a jako sám pramen původního hnutí, jako zabývající
se nejvyššími problémy, jako účastníka světa pravdy a krásy.

O celého člověka bojují koneckonců na jedné straně převáž-
ně hospodářské životní útvary, které považují za hlavní věc
prostředky a podmínky života, na druhé straně subjektivní este-
ticismus, jenž propůjčuje existenci určitý lesk, avšak postrádá
pevného jádra. /Rudolf Eucken: Smysl a hodnota života./

Břemeno kultury roste s akumulací jejích prvků. Stále více vě-
cem je třeba se naučit, stále více si jich zapamatovat, abyeh-
chom byli jakž takž na úrovni, a tí spíše, chceme-li zvítězit
v soutěžení a obecně se dostat dále. Pilný a systematický žák
zčíná mít převahu nad důmyslným, tvůrčím typem... A což tepr-
ve, když kulturní dědictví je komplikovaný propletenec, jehož stru-
ktura zvyšuje obtížnost zvládnutí celků. Roste pak potřeba odleh-
čení, jehož dosahujeme eliminací přežitkových prvků a tím, že
zjednodušujeme komplikace, jak jen můžeme. /Tadeusz Kotabinski:
Příxeologie/

Dějiny byly dřív a jsou obsáhlejší než jakákoliv konstrukce o
nich. Proto literární díla konstruovaná /Flaubert, Maupassant, deka-
dence, Ibsen, Shaw/ jsou chladná, intelektuální, pouze zajímavá, díla
viděná, popisovaná, líčení jsou však živá, jako Don Quixote, anebo
spisy Dostojevského. V nich je všechno zobrazováno podle skuteč-
nosti a čtenář cítí, že tato díla odkrývají skryté záhyby naší du-
še, naše vlastní hříchy i naši touhu po osvobození.
/Manuel Rádl: Útěcha z filosofie/

Milý grobe i bloud e, či bludičko,
odpusťte mně "prohřešek" poetického oslovení. Duchovní kultuře,
které říkáte umění, by se mělo říkat zábava. Člověk má právo na zá-
bavu. Nemohu si přát, aby byl takovým nešťastníkem a konzumem "umě-
ní" si jako vatou vycpával prázdnotu, která jej obklopuje, či krátil
čas v privátní či kolektivní čekárně na smrt. V zábavném oděvu pl-
ní naše kultura úděl předstírací anebo zastírací. Supluje polití-
ku v sociálních oblastech a bere na sebe dojem reformní síly ve
společnosti a současně i tím chce plnit roli mesiášskou. Zohle
poslední měl na mysli Dominik Taterka v dubnu a květnu r. 1968,
kdy ve své omáčce mluvil o svrchovanosti kultury: "Tu si však mu-
síme uvědomit, že východiskem a cílem každého obrodného procesu
v společnosti je kultura. Kultura ve svojem nesmiernom bohatstve
forem a prejavov je široká ako život, je totožná s osudom národov
aludstva, jeho zmyslom a naplnením, jeho 3-4tisícročnou večnosťou.
Kultura zostáva zvrchovaná ako človek-boh, ako bohočlovek. Pre po-
litika schopného vetších a trvalejších koncepcií načrtavajúceho
program národnej a štátnej aktivity, pre politika, práve tak ako
pre filozofa, východiskom a inšpiráciou musí byť kultura, včetně
národných dejín." Věčně strážlivě mluví o kultuře Tadeusz Konwic-
ki v Malé apokalypse: "Poslechnij, berte, nikdy jsem se nepletl do
životu našeho uměleckého organismu. Do vašich věcí, do věcí utiště-
né opozice v zemi, která je všem lhostejná, do těch vašich věcí
jsem se také nikdy nepletl. Ale teď ti musím říct, co sá o tom mys-
lím. Vypěstovali jste hluché a slepé demiurgy. Takové, co v nádher-
ném uměleckém nadšení produkovali krásná univerzální umění a při-
tom si nevšíмали ani nás, co jsme se plazili v blátě, ani každoden-
ního utrpení společnosti. Oni si pečlivě hlídali oheň geniality,
který v nich plápolal - a při tom se ochotně nechali oslavovat ma-
sovou propagandou režimu. Ta se jimi denně chlubila a jejich svě-

tovou proslulostí živila své komplexy. A vy, zbídačelá opozice, vy
 jste je taky oslavovali a dodávali jámcharisma mravní podporou.
 Oni ztuctněli z našeho ponížení, z našeho pokoření, z naší anonymity
 Oni se svobodně proháněli po prostorách národního umění, protože
 nás odtamtud vyhnali nebo protože jsme odtud dobrovolně odešli.
 Když jste chodili žebrot o jejich podpis pod nejskrovnější huma-
 nitní výzvu, která se nelíbila neomalené vládnoucí skupině, tak vás
 arogantně odmítali a pomrkávali na své skupiny podkuřovatelů, že
 jste provokatéři a agenti bezpečnosti. Jejich velikost vyplynula
 z toho, že my jsme dobrovolně zakrslí. Jejich genius vyrůst na
 našich uměleckých hrobech! V české epoše jsou takoví umělci, kteří
 báječně dezorientovali a dezorientují zejména mladé lidi, mladé
 generace. Každý z nich měl či má svoje pole, z kterého režiséruje,
 dominuje i rejžuje. Nebyl to pouze Jan Werich a není to jen sám
 Jaroslav Dietl. Bylo a je hodně následovníků. Samá samozvaná avant-
 garda, mladé umění atd. Z avantgardního umění mírného pokroku v m
 mezích zákona ss hodně vyrejžuje, obzvláště když se občas meze
 různě zořou. Leckdo to poplete a pan umělec má další peníze do šuf-
 lete. Werich byl z těch, kteří měli předstih. V době, kdy měl být
 spartak lidovým vozítkem pro pracující, on si jezdil v tatraplá-
 nu. V konečném předsmrtném plánu Wericha poodkryl k nahotě jeho
 podpis na Antichartě. Teď když je asi v pekle, vděčně vzpomínány
 oficiálními místy mě zarazilo, že i pan Škutina na Hlasu Ameriky,
 vedle jiných/např. Lederera v Dopise domu, asi č. 2/dojemně vzpo-
 minal. Chartisté a antichartisté jedno jsou. Ze strany protivné
 p. Škutinovi se v Rudém Právu 25.6. 81 pochvalně o Werichovi
 zmiňuje filmový zpravodaj Jan Kliment, kd y se dovolává rozhovorů
 národního umělce Wericha podle knížky Jiřího Janouška a představu
 je W. jako zastávce bojování v r. 1938. Kliment volně cituje podle
 J. pana Wericha: "...boj je vždycky nutný už proto, aby člověk n
 neztratil sám sebe." Mohu jenom litovat, jaká škoda, že Werich ne-
 bojoval v letech 1938-1945, když tak jediné pro sebe, jako už přede
 tím i potom. Vidím to zjednodušeně. Nejsem složitá umělecká osobnost
 Abych pokračoval. Panu Werichovi nebylo nic svaté, vyjma jeho po-
 žitků. Ani bible. Seděl si vždycky klidně na dobré židli. Nemohu
 být opojen Werichem ani Dietlem. Život je opravdu jinde. Bez ohle-
 du na jejich štrikování. Jsem vděčen lidem věřícím za ekumenický
 překlad bible. Nedostanou nyní u nás národních a veřejných poct.
 Udělali obrovský kulturní počin v českém písemnictví 20. století.
 Na samizdat se můžeme dívat stejně s Konwickim: "Takových let se
 perem. Zestárli jsme přitom, porušili jsme vydávání polegálních
 bulletinů, časopisů a výzev, které skoro nikdo nečte. To se ví, čte
 je mládež. Jenže mladí se jednou ožení, naplodí děti, koupí si malé-
 ho fiata, pronajmou si zahrádku a pěstují rajčata. Dusí nás maloměš-
 ťáctví, sovětské maloměšťáctví!.... vzávěru našeho skvostného
 20. století, století tyranie a okázalé demokracie, přihlouplé svato-
 sti a genšální lumpárny, porušeného výtvarného umění a bezuzdné
 grafomanie! U nás čtou samizdat nejen mladí, ale co je to platné,
 pasivní čtenářství je málo. Tradice našich čtenářských klubů se
 projevuje i u tajného čtenáře. Vidí raději slovo tištěné, než na
 psacím stroji zrobené. Tiskací stroje mají magickou moc. Sdělnějším
 nežli slovo je znak. Kresba, grafika a nejinformativnější vůbec je
 fotografie. Fotografický snímek upoutá současností roztěkaného čte-
 náře. Zabydlenost v pseudo konzumní společnosti našeho maloměšťa-
 kého života, je faktická vnitřní pseudoemigrace. Mladí a středního
 věku volí emigraci faktickou svojí faktučností-odjíždějí na Západ.
 Emigrace je pro tuto většinu emigrantů jenom nadějí v konzumní se
 berealizaci. Co platilo r. 1943, platí s národohospodářem Josefem Mac-
 kem i dnes: "Ze všech prostředků k sebevzdělání je dnes nejdůležitě-
 ší kniha zvlášť pro samouka. Tento prostředek tak zevšeobecněl a
 bývá ho tak často špatně užíváno, že se určitý druh nebo způsob v-
 zdělanosti nazývá vzděláním vyčteným, knižním, nebo papírovým. Není
 to označení pochvalné. Ale kdo mluví a pohrdáním o studiu a knih vř-
 bec-a jsou takoví lidé, hlavně mezi tzv. úsoěšnými praktiky-dopouš-
 tějí se stejné chyby jako knihomol, který sá odvykl pozorovat svět,

23
a místo, přemýšlení pouze čte. "Kolik prostých lidí dokáže mít vytrvalost, aby z knih čerpali své zkušenosti. Mnoho titulů se vůbec nesmí tisknout. Je nedostatek vědeckých a odborných knih. Touto nedostupností, ať je způsobena překážkami technickými, byrokratickými ideovými nebo ekonomickými jsme usměrněni k nedovzdělanosti. Lidé jsou zdánlivě vzdělaní, ale žijí v nevědomosti. Trvá to řadu desetiletí. Pravdu má Macek, když říká: "Ne každá "sbírka" knih je knihovnou a že mnohdy mají lidé doma: "fůru potištěného papíru" a knihovna se musí sestavovat. "Záleží na výběru a nákupu literatury z určitých vědních oborů a o otázkách, které kdo studuje. Jsou knihy - nejen příručky, které nestačí pouze přečísti, nýbrž které musíme mít doma. Pokud je seženeme - současná poznámka/Jsou to tak důležité knihy, že z veřejných knihoven jsou zpravidla vypůjčeny "zrovna", když jich potřebujeme. "Dalším důvodem pro nákup určitých knih je potřeba zaškrtnat si v exempláři, který čteme, určitá místa, eventuálně zapsat si do nich buď na vložený list nebo bezpečněji na rub předšedky nebo titulního listu odkazy na místa v textu, jež pravděpodobně někdy budeme hledat. "Knihy jsou nástrojem pracovní, jsou pro vzdělávajícího se člověka tím, co "klíště a kladiva" pro kováře, nejsou to porcelánové bibelozy ve vitrinách. "Je sice pravda, že si někdy musíte koupit knihu, kterou přečtete jen jednou, ale snažte se počet takových nákupů zmenšit. "Je to stejné dnes, jako to viděl Macek ve čtyřicátých letech: "U nás čtením knih, čtenářstvím, se zpravidla rozumí jenom čtení beletrie, v nejlepším případě dobré beletrie, ale zhuštěná se tím rozumí čtení kde čeho. "Čtenářství není jen neškodnou zábavou či poučením. V případě beletrie a poezie, většinou poučení neposkytne. Čtení se stává drogou. Čtenáři a čtenářky pravidelně čtoucí každý měsíc po desetiletí několik knih prózy nebo poezie jsou narkomani. Také si většinu zážitku nepamatují. Mimo zabíjení času jim to k ničemu není. Máte pravdu, čas se nechá zabíjet i jinak. Autentický život to není. Podobně jako konzum množství filmů, divadelních her, dílů televizního seriálu či sportovních programů. Nestací o životě číst a poslouchat, nechat si ho herecky předvádět, je nutné udělat alespoň pokusy nezprostředkovaně žít. Tyto pokusy jsou těžké, velmi obtížné, ale možné, uskutečnitelné. Pokusme se a trpělivě vytrvejme. Události se nedějí ze dne na den, to pouze v hlavách estetů nebo zpravodajů. Nepřicházejí, když je nejvíce čekáme. Dokážeme je divácky propáchnout. Jindy si událost, která je naší příležitostí neuvědomíme, ani když patří minulosti. V odstupu zhodnocení některých nedocenených prožitků vystupují v plné hodnotě, ale ne vždy. Neutíkejme ze zoufalství, že plný život nepřichází k nihilismu, anarchismu a dalším ze škály romantických postojů. To co i my objevujeme, svět kolem nás, bylo již mnohokrát objeveno a zapomenuto. Co jsme teď my, mnohdy i náhodou, poznali a svět kolem nás to neví, či nechce vědět, nic neznamená. Svět zůstane pro tak mnohé zastřen. Zastřen skoro pro většinu, která se ho nechce aktivním myšlením a smysluplným jednáním zmocňovat. Zmocňovat se světa ne pro panování, ale pro poznání a ušlechtilé jednání. Pro vyprávění platí slova z Deníku Johna Wesleye. Pátek 17. února /1769/. Zkrátil jsem pěkné pojednání o vášních od dr. Watta. Jeho 177 stran jsem zhustil v užitečný traktát o 24 stranách. Proč lidé, kteří píšou o stejných předmětech jako já, píšou obsáhlé knihy? Je pro to mnoho důvodů, není však hlavním důvodem to, že nepíšeme se stejným záměrem? Jejich cílem je vydělat peníze a mým jediným cílem je dělat dobro. "A proto, že si chtějí vydělat peníze a slávu, jsme my postižení. Stejně se natahují filmy a divadelní kusy a rozmělnují mělká témata. Proč ne? Když mluvčí avantgardních uměleckých programů Karel Teige napsal v Hostu č. 2 v listopadu 1926: "Dadaisté nehledají tedy naprosto odhodlání pravdit pravdu, či bránit pravdu, bojovat, žít, či umírat za pravdu. Tento luxus si mohl dovolit ještě Mistr Jan Hus, ale to byl světec temna XV. století. Dadaisté vědí, že modernímu člověku by nešlo o hledání pravdy a že jediné plodné může nanejvýše být hledání nepravdy. "Umění není prostředkem příchodu dokonalejšího řádu. K spravedlivějšímu řádu nám může pomoci politika ve společnosti

ti občanské a náboženství ve společenském duchovním. Často vyrůstá umění z nemorální skutečnosti. Už více nežli uplynulá dvě století je umělec křivě prezentován s prvky "božskosti" a objevuje se v "chrámech umění". Skutečnost je jiná. Máme rád umělce a jiné důležité lidi, kteří o sobě oduševňují i naivně rozšafují v televizi, kde mohou být nejvtiravější, nebo v rozhlasu či v novinách. Obdobně rozhovory vedou ve vlaku či tramvaji nebo v jiných tlačenicích a frontách našeho světa obstarávání. Rozhazové se vypovídají známým i neznámým. Ke štěstí vypravěče stačí, když často i nahodilý konzument je jejich mozečkovým gulášem unesen a nebo lépe řečeno zahlceno. Obdivníci a kariéristé, kteří většinou s celým svým klanem se ke své radosti dokážou produkovat či jiných hromadných (hovádných) prostředcích, i v prostřednictví malého města, před malou skupinou i většinou davu. Tváří se jako by byli nade vším a docela vpředu. Jsou předvoj. U nich je všechno nové a už proto tímto jedním správné. Byl to případ módy bigbentových skupin šedesátých let. Kde jsou dnes ti lvičci maloměst a neledučnosti, proměnili se snad ve vepře? Jak zakončili svoji přítomnost? Nezačátku neměli soudnost a dnes mají strach. Co jim chybělo pořád - svědomí. Dnes snad provozují komerční muziku, pokud mohou a jsou schopni ještě tohoto. Dělají pro peníze (jak se říká v undergroundu) a pro slávu popularity, to co jim vynáší a co je neohrožuje. Nejde jen o muzikanty lehčích žánrů. Jde o všechny, kteří mohou říci "já nic, já vážně vážně hudby muzikant." Nepotřebujeme žádné hudební chyby hudliřili to co nejsem. I malíři a jiní herci, když získají určitý okruh obdivovatelů - konzumentů, pomocí možných i nemožných praktik, jsou až do smrti umělci. Na monografii fotografa mě zaujala obálka - fotografie svědomí. Když jsem podpis toho soudruha četl na okraji antichasti, hned jsem si monografii připomněl. Proč volíte Mistrů Kultury tak velká témata? Nejsou pro vás jiné krajinky a nakatinky? Nepotlačujte tolik svoje city! Jeden od mladí po slávě toužící mistr, v životě zkoušel hodně. Ukazoval se ve své "tvorbě" se symbolikou křesťanskou i židovskou, před 1. májem a výročí VŘSH poctivě zdobil zase jinou symbolikou náměstí svého okresního města. Sebe by našel v kupci, který na jeho obrazy má a nebo o ně žebrá. Těšíme se a Ric Preisnera v jeho studii Prologomena k smrti Vergiliové: "Se zánikem staré metafyziky, přesněji: stařeckého německého idealismu končí zřejmě i dvěstěletá epocha tzv. prožitkového umění (Erfahrungskunst) tvůrčích génů a básnických knížet, epocha esteticismu, která v tradici evropského umění vytvořila noblesou olemu zakrývající zcela jiná hodnotná sdělení starého umění: antického nebo středověkého po poslední "velkou formu" baroka. Umění přestává být symbolickou reprezentací "života", hodnoty jako "besprostřednost", "inspiration", "prožitek" apod. používají významu..." A proč se těšíte? Pro odhalení romantismu přibuzných subjektivních směrů, když jak říká americký etik Max Osherson: "Dnes se rozestřel cynický vztah k lidstvu v široké oblasti a hlouběji než kdy předtím. Rozšířil se i mimo rámec literatury a inteligence, k obyčejným lidem na onu přirozenou důvěru v život, na níž jsme závislí pro etickou i pro fyzickou obnovu... Nalezl svou cestu do perspektivy mládeže. Tento široký vliv cynismu, jehož se nelze zbavit ani nejdříve na pozemkou Utopii ani na nebeské Město Boží, nemá obdoby v historii." Dnes i dříve ze strachu před náboženským "překřivením" odmítá naše oficiální kultura všechno společné s náboženstvím. Strach před první republikou odmítá umělce i politiky a vědce, ale i prosté občany, kteří jsou této epoše bytostně zakotveni, kteří jsou hodni této demokracie neoprotětné od mnohých rozporů. Kultura Západu, myšlení Západu a jeho hodnoty jsou pro naši oficiální současnost nepřijatelné a tím skoro nedostupné. Zde zbývá už jedině příležitost pro svobodu undergroundu. Problematická situace české kultury popisuje Clifford Seidling v nekrologu Miroslava Háka: "...prodává svůj fotografický přístroj a celé svoje dílo daruje Uměleckoprůmyslovému muzeu v Praze." "...Fotografie byla pro něho řeč, které obětoval mnoho a mnohé. Jeho umělecká citlivost a lidská plachost mu nedovolovaly prosvětlit své fotografie problematickými cestami těch, kteří jsou zvědaví a špionští a jimiž on vlastně pohrdá. Patřil k těm pozitivně tvůrčím, kteří mluví pouze tehdy, mají-li co říci..." Další důkaz o problematičnosti situace tvůrce i "tvůrce" byl v Mladé frontě v rubrice Foto v příloze Víkend. Ondřej Hejřil rozvádí v souvislosti předcházejícím článkem Františka Dostála ohlas tohoto článku. "...ke článku Františka Dostála, vnějš se zamýšlel nad lidskými vztahy mezi fotomatéry v klubech i mimo ně, avšak litost, že nemože jsou spíš psi, nebo dokonce vlci než lidé. Ale nakonec jsem zůstal u titulu, který vidíte v záhlaví článku (Jak na Nový Rok) protože si přece jen myslím, že vztahy mezi lidmi jsou nejdůležitější při každé naší činnosti, v zaměstnání, rodině i obci fotografické a že jediný čtenářsi dal práci a projevil přiznání naší fotorubricy tím, že poslal dopis a znovu bohužel tento dopis názorně dokládá, že se k sobě nechováme nikdy nejlépe. Pisatel, fotomatér z Děčína, zahrnul

František Dostál a i mne urážkami a upozornil jmenovitě mne, že budu-li pokračovat
ve své publicistické činnosti, v podstatě protispolečenské, mám se tšit. K tomu při
pojil snímek kravského lejna s připodotkem, že jediné to je pro nás dosti vhodný
snímek, jaký si zasloužíme. (Ledacos to připomíná, moje pozn.) "...František Dostál...
...mrzavosti byly především vním vlastním klubu. Když ale jsme si s přáteli sedli a
vše rozebrali, drtivá většina uznala, že mám pravdu. Mrzela mne odezva kolegů z jiných
klubů. Jenže, když jsme se na to podívali blíž, ukázalo se, že ono je to všude celkem.
Radost z úspěchů toho druhého je vzácná bylina v našich lůnách a převládá plevel
závisti. "... Abychom nemluvili obecně: jak se špatné vztahy projevují konkrétně? Dám
příklad: co byste řekli porotě, která vybírá snímky tak, že se obrázku podívá neje
dříve na záda? Uvidí jméno a snímek letí stranou, jako by na něm byla prašivina. Ten-
hle ne, řekne porota a je to odbyté. S kvalitou obrázku nemá rozsudek nic společného.
Jsou za tím vždycky jenom osobní věci. Že ten a ten řekl nebo napsal to a to, že vye
hrál tu a tu soutěž. Nebo že obešlá moc soutěží a hodně publikuje. Stane se dokone
ce, že porotci rozhodnou o vítězi soutěže ještě dřív, než soutěžní snímky přijdou
postou. Myslím, že tohle je vrchol a že horší nesvar už nemůže být. Proti tomhle vše-
cem s e těžko bojuje, protože se nedaří dokázat a odehrávají se potichu a v zákulí-
sí. Dá se jenom jedno: apelovat na svědomí lidí, kteří si havykli takto rozhodovat."
(Podtrženo mnou) Jak je to s kulturou, vzdělaností a kvalifikací, můžeme jenom souhlas
sit s A. Schweitzerem: Kdybych potřeboval 25 černošských pisarů, přihlásilo by se mi
jich příští den 50. Ale řezači nejsou. Jak je to pravda, že kultura se nepočítá čtením
a psaním, nýbrž řemeslem. Protože zde není řemeslníků, není možnosti skutečného pokre-
ku. Černoši se učí číst a psát, aniž si zároveň osvojí nějakou zručnost. Těmito znalos-
tní vyžbrojení domohou se míst prodávat a pisarů, oděných v bílé šaty. Ale řemesla
si neváží? Mnohé ze Schweitzerových zkušenostních postřehů nám připomínou situaci u
nás. "HROŠE Boj proti nemocem se v koloniích vede málo energicky a jen s ohledem
na hospodářskou prosperitu kraje? Černoši jsou hlubší než my, neboť nečtou noviny,"
řekl mi onedý jeden běloch. V tomto zdánlivém paradoxu je pravda. Je to tak, jak píše
velký misionář našeho století: "Všude se nám nabízejí hotové názory, upravené organo-
sovanými společnostmi, sociálními a náboženskými, které nemohou potřebovat samostat-
ně myslícího a tedy duchovně svobodného člověka. Moderní člověk už skutečně nemá du-
chovní sebedůvěry. Za s ebevědomým vystupováním tají se veliká duchovní nejistota."
Pro Čechy platí stále to, co napsal ve dvacátých letech dr. Bohumil Markalous: "V ma-
lém národě bude k básnictví obšem vždy větší sklon, než k trpělivé, neefektní, praxe-
tické činnosti v oboru sociálně naléhavých potřeb. Vidíme také, že všechny naše učili-
ště důsledně navádějí žáky k práci tzv. umělecké nad všechny myslitelné naše poměry.
Politické dětství neomlouvá omyly fantastických činností našich architektů a profe-
sorů odborných škol, jež jsou za přímé podpory úřední uměleckými kuriozitami a groe-
teskními rozmachy nedisciplinované tvůrčí síly? I dnes je činnost našich architektů
fantastická, jenže v jiném směru. Dokladem jsou panelová sídliště, navíc i bez alespoň
pekusů o solidní parkovou či lesoparkovou zelen. Parky hynou a nové se nezakládají.
Odborné školy jsou čím dál více odtrženy od života. Jejich učitelé jsou rádi, že ve
škole jsou ukryti před drsnou syrovostí jiných pracovišť. Zcestnosti masové kultu-
ry Vladimír Neff na konci čtyřicátých let: "Návštěvníci biografů vám s pozoruhodnou
shodou řeknou, že film jim dává zapomenout na jejich životní trudy, to znamená, že se
hledávají film krásným proto, že život je v něm líčen tak jak to v něm nikdy neche-
dí. Prostý člověk zpravidla mává pochopením pro krásy přírody, ale malé pochopení pro
estetické hodnoty uměleckého díla. Jaroslav Hašek neuznával krásu přírody. "Co je
krásného natakovém stromě?" říkal. Dnes je příroda nahrazována vybájenou nebo vykon-
struovanou krásou umění. Krása umění není nutností, aby člověk pochopil přírodu a lí-
di. Jedna paní napsala že: "Celá širá oblast umění posiluje a utvrzuje kladné vnitř-
ní struktury. Magickou mocí pro úspěšného moderního člověka, očistnou duchovní láze-
ní, povznesením a osvěžením je stejně kniha jako výtvarné dílo a hudba. Umění může p-
posilovat jak kladné, tak záporné struktury. Magičnost beru zdrženlivě a s křídly. Sil-
ného třeba pozvedne sdezorientovaného moderního člověka - slabochaveče k úniku, zape-
mnění, propadnutí. Radikálně jako záchrana slabých či rozkošnických magično nevyluču-
ji. Vnějškovost umění neintegrováného načasovím ukazuje Emanuel Rádl, ve své práci
z r. 1929 o pozitivismu Fr. Krejčího: "Náš román ještě dnes velí váží v pozitivistie-
kém hodnocení člověka jako pouhého zjevu, jemuž jen instinkty vládnou a jenž jest
podmíněn jen všelikými lokálními nahodilostmi. Přeceňování sexualnosti v našem ro-
máně má, zdá se mi pramen v nemožnosti nahlédnout, že člověk jest bytostí skuteč-
nější na světě idey a že tělo a tedy také pohlaví, jest jen sekundární věcí a čas-
to jen překážkou v práci. Umění výtvarné od dob impresionismu jest až po krk v positi-

vistickém přeceňování skutečnosti, jaká jest sama o sobě, skutečnosti, která může býti jen nazírána avystižena, nikoli člověkem vytvořena podle jeho ideálu. Naše pedagogika, pokud jest založena na teorii, slouží pozitivismu a pragmatismu: občanská nauka jest toho dokladem. K pozitivismu se přirozeně oracelo jako ke své filosofii hnutí socialistické, také pokrokaři, zavádějící k nám Zolu a Renana, viděli v této filosofii nový objev; Machar byl pozitivistou stejně jako F. V. Krejčí. Positivismus byl u nás po romantice naturfilosofické a po hebartovství novým filosofickým hnutím, tentokrát už nejen německým, nýbrž světovým. "Proč píší? Za nějaké roky si nebudu přemně pamatovat máje stanoviska i stanoviska jiných, mnou uznávaná nebo kritizovaná. Píší i proto, abych zachytil postoje a jednání druhých, kousek dobové atmosféry. Úvaha může být pomůckou v budoucnosti i současnosti. Co svobodně napíší, není možné prezentovat jinak a mnohdy nebude ani možné napsané neprezentovat vůbec. Ne alibismus, ne velíkášství, ale potřebnost tohoto způsobu cesty. Milníky kladné i záporné v podobě názorů zde uvádím, pro projasňování pravdy. Obrysy pravdy můžeme vytyčovat a nebýt originální, jiní nežli ti druzí a nemáme být ani stejní ze strachu, abychom se nelišili. Kulturu v širším slova smyslu a v ní obsažené umění považují dnes za doménu subjektivismu, pokud se snaží o něco více než o zábavu, vyplň volného času. Životnímu stylu by neměla udávat tón. Neprovedu srovnávací úvahu, ale v minulém století, jak se zná, často tvrdí, sehrála literatura a divadlo roli, kterou jinde provedly filosofie, politika a politické strany, církve a národohospodářská uskupení. Tak se asi ve vědomí Čechů zafixovala představa o významu umění na poli jiném, mimouměleckém. Ve školách je návyk učit literaturu v absurdním rozsahu i obsahu. Učitelé i spisovatelé a další živící se na uměleckém i přílehlých polích bezmezných, volají po rozšíření výuky uměnovědných předmětů, na kvalitu předmětů nehledí. I tak jsou znalosti studentů a občanů z této oblasti mizivé. Československé národní hospodářství je v krizi. Co pomůže, že maturitu bude mít každý učeďák a vysokoškolský diplom, kdo měl mimo studia i štěstí a komu to trochu myslí a sežene k tomu, aby se udržel na studiích trochu peněz. Studium má ještě svoje závažné otázky morální a politické. Odborníci se hodnotí podle výsledků. My potřebujeme odborníky ve výrobě, technice i vědě. V klubech čtenářů a přátel umění je můžeme mít také, ale tam, jak se má, to je jedno. Nejprve si vytvořme slušnější životní podmínky a když se to podaří, ať se každý vydovádí jak chce říkat a myslet se může snažit po svém. Monopol na myšlení amluvení by neměl mít nikdo. Monopol by se měl ponechat pravdě. Ještě z jiného soudku, jak říkají hvězdy obrazovky i jiných přidružených ploch a prostorů. Dnes snad u nás už odjinud moudrost nečerpáme. Byli jste někdy v antikvariátu a viděli spousty románových, básnických nebo divadelních titulů, za jak směšné ceny se prodávají? Některé byly úplně nové z prodejen n.p. Kniha. Jiné starší, za léta nerozřezané - nepoužité od soukromníků i institucí. Mezi starými nečtenými najdeme s politováním knihy pozoruhodné, jejichž moudrost zůstala nepovšimnuta a my všude vidíme, jaká je to škoda. Autoři těch dnes bezcenných knih jsou ponejvíce z Čech, ovšemže i z jiných krajin. Útěcha, nejsme potřezeni pouze my. Vedle knih, co je starých filmů, které nejsou vhodné ani pro pamětníky, kteří už nechtějí unikat jejich vyčichlými kanálky. Staré obrazy a sochy, nemající starožitný charakter, a nebo když jsou od někoho jiného nežli od známých tuzemských autorů, zahraniční zboží tohoto druhu u nás není k dostání, stíhá úloha bezcennosti. Tuzemské značky hodnot musí být patřičně právě falešně puncované. Kulturní výroba a zbrojní výroba, mají v celku největší neúčinnost, bezcennost v čase. U tzv. výkonného umění, herců, muzikantů aj. to není tak evidentní. Jejich výkony většinou ihned stírá čas. Nemají zboží hmotnost. Jejich výkon zaznamenaný v hmotě je více zranitelný. Gramodesky tolik nevydrží, stejně jako magnetofonový nebo filmový pásek. Nemůžeme usuzovat, že nevádí, když nejsou topenáři, instalatéři, kopáči, atd. Hlavně že jsou novináři, hlasatelé, aranžéři atd. A vidět přitom, že skutečnost zchátralé architektury dokazuje, že u nás není únosný výrobněekonomický zájem o vytvory minulých věků. Nemysleme si, že spisovatel mohou a zmohou téměř všechno. Ať nechají politiku politikům, náboženská věřícím teologům, národní hospodářství vzdělaným a moudrým národohospodářům a nenechají se svádět okamžikem. Minulé století, kdy dominovalo umění a jiné iluze a fikce už i u nás odchází. Obory jsou specializované. Horníček může být mudrcem v divadle nebo na obrazovce a Šimek v Mladém Světě. Tak je to dobré. Jinde by snad mohli způsobit i větší škody. Jejich konzumenti jsou jejich zrcadlem. Cesta je v oddělení od neúčinných způsobů suplování, které prováděli a provádějí různí estéti opojení "úspěchem v umění". Neplatí domněnka Světa jako tvarné představy, to je dobré pro román nebo film. Svět není divadelní exhibicionismus. Umělci pocítují často nedostatečnost úspěchu avynahrazují si malost úspěchů producírováním a klábosením ve sférách, kde nejsou doma. Řešením pro etické povznesení není tahle úvaha. Části řešení je aktivní pokus o pravdivost u všech. Proměna a obrácení k pravdě a v pravdě, s kterou jsme obeznámeni. Už se opět, možná že naposled připozdívá. Probuďme sami sebe, je čas. (Znovu po přečtení upravená verze dopisu zveřejněného v časopise Váhy č. 7) Jiří Křivský

Musíme přidršet ty, kteří mají moc, různým způsobem k odpovědnosti za jevy základního významu a musíme odhalit jejich předstírání - a často jejich mylné přesvědčení - že nejsou odpovědmi...
...odpovědmi vůči oněm mužům a ženám kdekoli na světě, kterých se nějak bolestně dotýká rozhodování nebo opomíjení něčeho vykonat."

C.W. Mills

- 1/ Společenské vztahy včetně vztahů politických jsou d y n a m i c k ý m p r v k e m každého sociálního systému.
- 2/ Jakýkoli pokus o stabilizaci společenských vztahů může být pouze s t a b i l i z a c í r e l a t i v n í .
- 3/ Důležitým prvkem sociálně politické stabilizace je k o n t i n u i t a s o c i á l n í c h s t r u k t u r .
- 4/ Každá dosažená politická stabilizace, nechce-li vytvářet zárodky společenského násilí, nesmí svažovat sociální struktury do a u t o r i t a t i v n ě ř í z e n ý c h a p ř í m o č i n e p ř í m o v y n u c o v a n ý c h p o s t o j ů občanů.
- 5/ Každá politická aktivita musí vycházet z m o ž n o s t í a p o t ř e b s o u č a s n ě h o s t a v u s p o l e č n o s t i .
- 6/ Politickou možností a potřebou dnešního světa je nutnost respektovat d e m o k r a t i c k o u p o l i t i k u při prosazování názorů, představ a koncepcí politické organizace.
- 7/ Politická organizace/skupina, ústava, hnutí, klub, sdružení/je politickou v pravém slova smyslu, jestliže na základě své koncepce aktivně u siluje o s p o l u ú č a s t v r o z h o d o v a c í c h p r o c e s e c h / d e m o k r a t i c k á p o l i t i c k á m o c / a j e ochotna brát na sebe o d p o v ě d n o s t za výsledky svého politicko mocenského rozhodování.
- 8/ Každá politická moc je personálně, obsahově i časově omezená, a měla by proto nutně respektovat prvky m o c i m i n u l é / m o c p ř e k o n a n á / i m o c i b u d o u c í / m o c n á s t u p n í c k á / .
- 9/ Vládnoucí politická moc se prosazuje prostřednictvím b y r o k r a t i c k é h o a p a r á t u s t á t u . Jeho funkci nelze v nejbližší historické etapě zrušit.
- 10/ Mocensko politická rozhodnutí státu v základních otázkách mají směřovat podle povahy věci i dosaženého společenského konsensu buď k r a d i k á l n í nebo d í l č í r e f o r m ě s o c i á l n ě h o s t r u k t u r .
- 11/ Politická moc státu/jeho rozhodovací elity/, jako mocensky prioritní složka si musí uvědomit m e z e s v ý c h m o ž n o s t í i p r á v a z a s a h o v á n í d ě j i n ý c h s o c i á l n ě h o s t r u k t u r / v ě d a , u m ě n í , n á b o ž e n s t v í , š k o l s t v í , p r á v o , o d b o r y , d o b r o v o l n á s d r u ž e n í a p o d . /
- 12/ Demokratická politická moc musí prokázat trvalé úsilí a tendenci k decentralizaci politické moci do nejnižších a nejširších složek o b č a n s k é s a m o s p r á v y .
- 13/ Každá struktura moci, především s t á t n í h o o p r e s i v n í h o a p a r á t u , majícího právo násilného zásahu vůči občanům, musí podléhat ú č i n n ě s o c i á l n í k o n t r o l e prostřednictvím kontrapozice příslušné instituce:
policie - nezávislá advokacie
prokuratura - poslanecké komise
soud - občanské dozorní rady
vězeňství - společnost na ochranu lidských práv
armáda - kontrolní vojenská komise
- 14/ Každý projev násilí, mající širší sociální základ včetně sociálních revolucí, je známkou neschopnosti vládnoucí politické

moci pochopit dynamiku společenského vývoje a respektovat zájmy určitých sociálních skupin současně neschopnosti revoluční moci dosáhnout svých požadavků prostředky politickými.

15/ Politické požadavky i politické rozhodování musí respektovat základní ekonomickou tendenci současného světa, převádět úzce soukromopodnikatelský zájem na širší celospolečenské hledisko při řízení ekonomiky a rozdělování národního důchodu, tendenci, opírající se o výsledky a perspektivy vědeckého a technického pokroku.

16/ Rozhodující váhu pozitivních prvků nejpokročilejších sociálních systémů, jako sociálních modelů pro zemi třetího světa, směřujících k nové politické, ekonomické a etické stabilizaci, je nutno podpořit novým modelem, respektujícím základní požadavek, a s jistotou hmotné existence i svobodné kultury včetně mocenské decentralizace a sociální kontroly.

17/ Perspektivní sociální model bude nutně odbourávat rozložené překonané formy státní byrokratického řízení.

18/ Schematicky lze určit čtyři varianty společenského systému:

Ekonomický systém	Politický systém
s převažující	s převažující
I. soukromopodnikatelskou strukturou	+ politickou demokracií
II. soukromopodnikatelskou strukturou	+ politickou diktaturou
III. zespolečenštěnou ekonomikou	+ politickou diktaturou
IV. zespolečenštěnou ekonomikou	+ politickou demokracií

Lze se oprávněně domnívat, že perspektivní je pouze varianta čtvrtá.

19/ Všechny politické systémy oscilují mezi určitou mírou politické demokracie a určitou mírou politické diktatury. Důležitá hranice je však nepevná. Je za politickou demokracií lze považovat pouze takový politický systém, který formálně právně připouští avšak zajišťuje možnost vzníkaní, působení a zánikání politických seskupení, a který současně nepřipouští, aby absolutní politická většina mohla uzurpaci potlačit stejné právo měnám. Je to základní a nepominutelný princip politické demokracie, odpovídající současnému stavu poznání o dynamice, funkcích a struktuře společnosti.

20/ Ze základního principu jsou odvozeny principy další, jejichž validita naznačuje, jaký je rozsah politických práv občanů v daném společenském systému. Jsou to zejména: princip politické plurality i nstitucionální, politického dialogu, politické opozice, princip sociální kontroly každé mocenské struktury, princip politického řešení společenských sporů a princip suverenity a nezávislosti státu.

21/ Epocha rozvíjející se vědeckotechnické revoluce a ekologická akce, která v další době zajistí hmotný základ lidské existence /potrava, bydlení/ pro obyvatele všech kontinentů, naznačuje, že svět spěje k určení nutné společenské jednotě přes zdánlivě dnes nepřekonatelný rozpor mocensko-politických a mocensko-ekonomických snah. Je to sice perspektiva dlouhodobá, ale možná, že období pěti dekad je spíše pesimistický předpoklad.

Začneme proto uvažovat v dimenzi roku 2030!

V Praze, 21. března 1978

Rudolf Battěk

O setkání křesťanů - zprávaDí Jemu Ježíš: Já jsem ta cesta, i pravda, i život. (Jan 14,6)

Na počátku letošního července se na Moravě konal týdenní sraz křesťanů. (Vzhledem k možnosti opakování se neuvádí přesně místo srazu.)

Do přírodní usedlosti tří domků se sjelo okolo sta věřících z různých míst Československa (ve věku asi 15 - 40 let), a to ve jménu Svaté trojice, jak se o tom bylo možno přesvědčit při zahájení u ohně a během dalších dnů. Přítomni byli také dva zahraniční misionáři z Rakouska a Maďarska a několik křesťanů z Polska. Hlavním programem setkání byly bohoslužby, které probíhaly naprosto upřímně, otevřeně a celého srdce, ze vsí duše a z veškeré mysli věřících. Opak toho, jak je tomu v našich kostelích a sborech. Zpívaly se také písně, doprovázené povětšinou na kytary, popř. klavír, do kterých se zapojili vždy skoro všichni shromáždění. Dokázala se tímto vytvořit jedinečná atmosféra, zvláště např. při písni Spoj nás v jedno, Pane. Písně byly rozprostřeny v jednom duchu a s klidným vědomím by se mohly zařadit mezi vážnou tvorbu v umění. Mj. vystoupilo několik jednotlivců a dvojic, kteří zahráli a zazpívali nezapomenutelné balady v hebrejštině.

Po večerech se na půdách stavení vedly dlouhé hovory o živosti Ježíše Krista, vysvětlovalo se Svaté Písmo nebo se rozmlouvalo o setkání křesťanů jiných národů, jako např. když se 5. - 7. června t. r. sešlo v Záp. Berlíně na 30 000 věřících (Doufejme, že i v našem národě nastane probuzení). Celý týden tohoto křesťanského shromáždění byl prodehnut Boží přítomností a láskou, která byla zjevná a nevyvratitelná.

"O d P r o v o t a r i á t u k e s t á t u T r p a s l í k ů"

ukázka z knihy -Drogi kontrkultury

Název Provo byl poprvé použit v diplomové práci Wcutera Buikhuysena na universitě v Utrechtu. Provos byli nazváni mladí lidé zaplňující temné kouty ulic a vyvolávající výstupy bez zjevného cíle, pro zábavu a z nudy. Práce, ukazující širší společenský kontext tohoto chuligánského počínání, si získala velkou popularitu a za krátko se skupiny studentů, spisovatelů a umělců začínaly nazývat provos, s úmyslem manifestovat tímto způsobem svůj vztah ke společnosti a uznávaným hodnotám vědy a kultury. Jednou z čelných postav skupiny, která se změnila v Hnutí Provo, byl student filosofie v Amsterdamu Roel van Duyn. Na jaře roku 1968 se van Duyn setkal, společně se svými přáteli, kteří již "začali být" provo, s jinou, spontánně pracující skupinou. Ta si dávala za cíl probuzení kritického vědomí, vytržení lidí z letargie a sebeuspokojení, absurdního tváří v tvář možnosti válečné katastrofy a prohlubujícího se odcizení konzumní společnosti. Tato skupina se inspirovala u umělců a působila pod vedením básníka a herce Roberta Jaspéra Grootvelde. Pořádala každou sobotu v centru města happeningové a poetické představení, zesměšňující činnost reklamy a obchodu, ukazující prázdnost spotřebních postav a zdánlivost barevných obrázků předkládaných každý den spokojeným konzumentům, aby zakryly nespravedlnosti a konflikty současného světa. U nohou pomníku Het Lieverdje /Malého Sprýmaře typu pařížského Gavroche/ Robert Grootveld "vrhal své představy" a své herce-diváky proti konzumní společnosti, "vážným lidem existujícímu pořádku, ceněné kultuře zastydlé v muzeích /1./ Poetická vize světa Roberta Grootvelde, jeho pojetí humoru a způsob kontestace zahrnující agresí a pelující na představy a pocity, měly velký vliv na akademickou mládež Amsterdamu. Následkem těchto dvou skupin vzniklo v červnu první číslo časopisu "Provo". Satiricko-lyrický dopis van Duyna, představující politické nároky skupin vzbudil zájem policie. Příčinou zájmu byl manifest, obsahující katastrofické vize světa budoucnosti, kritika vládních elit i setrvačnosti a ohlupování mas neschopných odporu proti blížící se záhubě. Provos ve svém prvním manifestu jinak než situacionalisti, zahrhovali možnost aktivizace mas a zrevolučnickování dělnické třídy. Ta ztratila své vědomí následkem dlouhotrvající pasivity, otupělosti a neschopnosti vidět jiné hodnoty, než konzumní. Manifest van Duyna stavěl provos proti celé společnosti, komunistům, sociálním demokratům a všem politickým stranám. "Proletariát je nevolníkem politikům a spolčuje se se starým protivníkem - buržoasií. Nyní s ní tvoří mohutnou šedou masu /.../ Žijeme v nemocné monolitické společnosti, ve které individuum, oživené tvůrčím duchem, je výjimkou. Séfové velkých mocností nám diktují, co máme dělat a co konzumovat. /.../ Ale Provotariát chce být sám sebou /2./ Konfiskace čísla a demonstrace na obranu svobody slova přilákaly další skupiny "oživených tvůrčím duchem" a postaraly se o zvýšení popularity časopisu. Na začátku byl čten ve velmi úzkém okruhu čtenářů, na konci roku se vyskytuje ve 20 000 exemplářích. Provos začal být pro mládež autoritou, ukazující možnosti pozitivní a později kritické činnosti politické a umělecké. Netvořili centralizovanou organizaci, neměli pevný politický program, nespojovala je ani určitá ideologie. Spojoval je spontánní a emocionální protest proti konformismu vůbec, zploštění kultury, negativní následkům technické civilizace a institucionalizace ve všech oblastech života. "Co je Provotariát?" - píše vedoucí skupiny ve svém dopise-provos beatníci, rockeři, Černé umdy, umělci, anarchisti, bombardýři... Všichni ti, kteří nechťejí kariéru a volně, neregulované žijí. Ti, kteří se vyrojili z asfaltových džunglí Londýna, New Yorku, Tokia, Západního Berlína, Mediolanu... Ti, kteří se cítí nepřizpůsobení svým společností. Provotariát je trvalým elementem rebelie v našich vysoc rozvinutých zemích. Proletariát zasedávající každý večer před te-

1

31

levizorem je nevonikem politiků! /3/

Představitelé hnutí často zdrazňovali, že mluví pouze svým vlastním jménem a necítí se povoláni k vyjadřování názorů, či re-
prezentování širších společenských kruhů. Ze všech dokumentů
Provo vzniká pocit mise, pohled na sebe sama jako síly schopné
ne - li ke svržení, tedy alespoň k oslabení existujícího společen-
ského systému. Provokace nabyla samoučelným cílem, ale metodou
boje. Námitky, že působení hnutí bylo pouze ohromováním buržu-
jů, činnosti podle vzoru T. Gautiera a jeho pařížských přátel
v 19. století, se nezdají správné. A co píší na toto téma Pro-
vos: "Anarchisti žádají revoluci. Provos touží po příchodu re-
voluce a anarchie. Anarchie je jediná společenská koncepce hodná
akceptování. Je to ideologická zbraň provos proti autoritativním
silám, které nás utlačují. Je-li k realizaci revoluce nakonec po-
třeba násilí, tak nejdříve je zapotřebí "Provo - kace". Provokace
chápaná jako vbodávání malých ostnů do citlivých míst systému je
ve stávající situaci naší jedinou zbraní. Provokačními akcemi
přinutíme autoritu k odložení masek. Uniformy, zbraně, obušky,
slzný plyn, policejní psi a jiné prostředky represe musí být po-
užity proti nám. Vláda musí ukázat svou pravou tvář: Stisknuté če-
listi, zamračené obočí a oči hledící s nenávistí. Tím začne být
stále méně a méně populární a stoupne naděje, že se společenské a
vědomí obrátí k anarchismu. Přijde krize. To je naše největší šan-
ce. Vyvolat krizi autorit, to je vlastně Velká Provokace, vedoucí
od Provos z Amsterdamu k Mezinárodnímu Provotariátu. Tvořte ana-
rchistické skupiny! Provos pozor! Může být pozdě, svět může zahynout
/4/

A samozřejmě vláda ukázala svou tvář shodně s předpoklady studen-
tů/autorů/manifestu. R. 1966. Provos uspořádali manifestaci v den
svatby kněžny Beatrix s Němcem nejasné politické minulosti Klaue-
sem von Ausbergiem. Tento fakt, a zvláště s ním spojené okázalé
slavnosti, pečlivě zabezpečené policií, vyvolaly v Amsterdamu ne-
pokoje. Manifestující uspořádali jakýsi druh happeningu, během kte-
rého se neškodná a zesměšňující zábava skončila házením bomb se
slzným plynem na satební průvod. Policie odpověděla s brutalitou,
kteří nikdo nečekal. Demonstranti byli důkladně zmláceni a začalo
uvěznění/mezi jinými byl uvězněn spisovatel Hans Tuijnman na tři
měsíce za to, že na ulici rozdával brožurku, pranýřující brutali-
tu policie. Akce policie rozšířily okruh lidí sympatizujících s
Provos. Ke skupinám provos se přidali zdraví lidé, spisovatelé, u-
mělci, intelektuálové, mezi jinými v Holandsku uznávaný sochař a
architekt Constans Nieuwhuys, básník a spisovatel Jef Last/68 let/
básník a romanopisec Simon Vinkeno. Po zásahu policie se hnutí, kte-
ré v počátečním stadiu mělo charakter více umělecký, než politický
začíná stále výrazněji politicky zaměřovat. V tomto roce vznikají
četné skupiny v Mediolanu, v Antverpách, Kodani, San Franciscu, Stock-
holmu. Jiná seskupení působící proti kutuře, navazují na názory Pro-
vo./např. Černé masky v New Yorku/. Hnutí v Amsterdamu, podobně
jako Internacionála Situacionalistů, hledá cesty realizace politic-
kých cílů r ozbitím každodenních schematů, stereotypů myšlení, cíle-
téníkonání. Jsou rozvíjeny různé výrazové formy revolučního diva-
dla, představující pobouřeným buržujům je samotné, je zesměšňováno
zinstytucionalizovaná "sváteční" kultura, zakrývající svou vnitřní
prázdnotu. Skupina Grootvelde začíná válku s umělými, přirozenosti
odporujícími potřebami, vytvořenými konzumní společností. Začínají
od propagandistického ničení firem produkujících tabák a cigarety
od boje proti nadměrné motorizaci způsobující znečištění životní-
ho prostředí a proti "uvěznění lidí v plechovkách". V prosinci
r 1966 holandská provos formulovali svůj akrašší program. Tento
text, přestože je podepsán Van Duynem, byl napsán v angličtině a
rozšiřován po Anglii a jiných zemích jako *This is in Memo-
riam Western Civilization*. Zde jsou výnat-
ky z textu: "Naše taktika útoku proti autoritativní společnosti
musí stavět na kombinaci reformismu a provokace. Proti každé
části společenského

stroje musíme bojovat, konstruktivně vytvářením tzv. "Bílých Plánů" a destruktivně provokací. I pozitivní i negativní akce aby vyvolaly reakce, musí být radikální. "Bílými Plány" musíme jaká společnost, být může a musí, provokacemi, jaká je ve skutečnosti. /ukazovat

Naše založení: federalismus, antimilitarismus, zrušení soukromého vlastnictví. Proti autoritativní etice = svoboda morálního experimentu. Proti nevolnictví spotřeby - vědomí spotřeby. Proti záhubě planety - ochrana přirozeného prostředí. /5/

"Bílé akce" začaly koncem roku "bílými jízdničníky", která měla zbavit centrum města automobilů znečišťujících prostředí. Provos obětovali obyvatelům Amsterdamu 15 000 jízdničních kol, bíle natřených. Barva kola měla označovat, že patří všem. Kola byla skutečně jistý čas používána mnoha chodci. Po použití bylo kolo jednoduše postaveno na ulici, aby ho mohl použít kdokoli jiný. Plán "bílých košil" byl protestem proti znečišťování atmosféry a měl vést k vytvoření "pásem čistého ovzduší" na území celého města /zákaz kouření tabáku a všech mechanických znečištění. / Akce "bílých snatků" měla za cíl organizaci bezplatných středisek plánovaného rodičovství udílejících rady a antikoncepční prostředky. Velmi silně vyexponované heslo změny kultury v mravní oblasti v hnutí Provo, mělo snahu o reinterpetaci nebo zrušení morálních příkazů a vzorů chování regulujících mezilidské kontakty. Provos se zabývali problematikou deviance /dewiacji/ a neurozy, stavěje proti obecně přijatým normám zdraví a normalnosti své normy vlastní. Zabývali se rovněž problematikou rodiny a hledáním nových zásad sexuálního soužití. Akce "bílých škol" začala Pracemí na reformě výuky. V důsledku rostoucí popularity Provo vznikly Komitety Revolučních Žáků Středních škol. Škola je především živoucím společenstvím, ve kterém vzniká možnost zespolečnění na zásadě rovnosti - píší studenti ve svém prvním manifestu. /6/

V následujících měsících se rozvíjí akce "Bílých domovů". Jsou ob-
sazovány opuštěné budovy a přeměňovány na obydlí pro komuny nebo místa k setkávání a zábavám mládeže. Jako odpověď na zásahy policie je raženo heslo "bílých kuřat" /kuřaty jsou v Holandsku nazýváni policisté/. Propagandová oddělení Provo měla přeměnit policistu ve veřejné pracovníky a ochránce nového pořádku. Roku 1967 dosáhlo hnutí vrcholu, se kterým zároveň přišel jeho rozpad, jako následek skutečně nečekaných úspěchů. Jeden vůdce Provo-Bernard de Vries kandidoval ve výběrech do městských vlád a po získání 13 000 hlasů byl zvolen do Městské Rady. Ve své volební výzvě psal: "Provo je unikátním hnutím, když tvoří avantgardu v situaci historicky zcela nové. Poprvé stát obecného blaha dává k dispozici člověku podmínky nezbytné k tvůrčímu životu. Pohoštění Provos obušky dokládá jedno: že autority disponují argumenty stále otáznějšími přijatelnými. Mladí a velmi mladí, hlasujte pro avantgardu, využijte své hlasovací právo. O "Homo Ludens! Proti zneužívání vlády! Vesele vpřed za Amsterdam, který je městem k životu!" /7/

Vítězství ve volbách vytvořilo novou situaci ve volbách hnutí 13. května 1967 došlo na shromáždění v parku Vondel k rozpadu a likvidaci provos. Značná část protestovala proti účasti ve volbách, když je hnutí antiinstitucionální, jiní se domáhali ozbrojeného bojeboje, další se domnívali, že určitá etapa skončila a je třeba přemýšlet o nových formách a základech činnosti. Výsledkem bylo, že se většina Provos změnila v Děti Květín a přijala životní formy hippies.

Vytváření překvapivých a k zamyšlení nutících situací, snaha o osvobození cestou odblokování tvůrčích potřeb, změna systému realizovaná přes každodennost, útok na kulturu předpokládající, jako nástroj udržování existujícího stavu, spojuje provos se situacionalisty. Charakteristickou formou činnosti hnutí Provo byla spontánní a kolektivní umělecká tvorba. Akta této tvorby byla vědomá exprese mířící spíše k navázání kontaktu s příjmem

na rovině pocitů a představ než k vyvolání určitých změn ve sféře objektivní skutečnosti. Někdy šokující formy exprese měly za cíl uvedení nových symbolů do společenského vědomí, pravdivých spojení odpovídajících struktuře společnosti v místě představení/např. pravdivější je spojení vojenské služby s ničením, porážkou, smrtí, než se svěží, radostně usměvavým mládencem z reklamních plakátů, propagujících armádu./Hnutí Provo používalo vlastní symboly a znaky přikládalo váhu na tvoření rituálů. Znak jablka rozděleného na polovinu, jehož jedna část měla symbolizovat j i n g a druhá j a n g dobré a špatné vitální cíly, bílá barva označující čistotu, slovo g n o t jež je sloučením slova Got=Bůh a genot=touha, spojená s jablkem, malované na stěnách a tištěné na plakátech to jsou symboly Provos. Po roce 1967 městské vlády Amsterdamu, aby odstranily příčiny nespokojenosti mezi mládeží, povolily otevření dvou psychedelických klubů "Paradiso" a "Fantasio", dává přednost spíše užívání drog, erotickým experimentům a jogickým meditacím, než politickým manifestacím. Amsterdam se proměnil v "Magické Centrum". Každé léto procházely Amsterdamem davy mládeže z celého světa, náměstí Dam Square se opět stalo čímsi jako Piccadilly v Londýně. Začaly boje o místo k žití, policie stále častěji znemožňovala cestovatelům zaujmout staré domy.

Roku 1970 Roel van Duyn vytvořil ze zbytků Provoa z nové mládeže Stranu Trpaslíků. Strana převzala tradice hnutí Provo, ale byla mnohem více politická. Základním kamenem nové činnosti nové strany se stal boj proti kultuře předkládané jako zboží, proti omezujícím vzorům, proti bezmyšlenkovité spotřebnosti a ohrožení životního prostředí, byly tištěny vlastní noviny a vysílány rozhlasové relace. Propagandové akce, podobně jako v dobách Provos, přebíraly formy happeningových akcí. Základní zbraní bylo zesměšnění. Cílem činnosti bylo-podobně jako v mnoha experimentálních komunách v USA-vytvoření alternativního společenství/8/, postaveného na zásadách společenství/?, svobodné exprese a vypracování nových forem kontaktů mezi lidmi. Bylo rozvíjeno mnoho služeb společných/společenských/?. Strana zaváděla vlastní obchody s potravinami a propagovali dietu chránící organismus před zkaženými chemickými produkty. Vzorovou společností měl být Nezávislý Pomerančový Stát, který vznikl roku 1970. Jeho prohlášení přinášíme v částečném zkrácení: Jakým způsobem vyrůstá nová společnost ze staré? Jako čerstvé květy na rašeliništi. Alternativní společnost se vynořuje z podkultury svázané s existujícím pořádkem. Společenství podzemí, složené ze zdravé mládeže, vychází nyní na povrch a má záměr řídit samo sebe proti autoritám. Revoluce trvá, konec podzemí, protestů demonstrací. Od této chvíle budeme řídit naši energii na vybudování svobodné společnosti. Ze starých tradic převezmeme to, co se může hodit: vědu, ideu, liberalismus a socialismus. Svěží rostlina čerpá síly ze země z které vyrostla. Zrna nového budou zasazena všude. Magické kruhy Měst Trpaslíků se spojí ve světovou organizaci: Nezávislý Pomerančový Stát. Proč hýbe stará společnost? Protože nemůže vyřešit své konflikty. Politické napětí mezi autoritativními vládami může vyvolat každou chvíli vojenskou explozi. Rozvoj technologie průmyslu ničí biologické prostředí, vede v průběhu nejbližších let k apokalyptické katastrofě. Dosud nepotkané/?/ pandemie, otravy po travin, hlad, hromadné vymírání celých druhů zvířat a lidí jsou neodvratitelné, jestliže tomu nezabrání rodící se nová kultura nových lidí. Kultura trpaslíků odstraní napětí mezi přírodou a civilizací. Ti, kteří přijdou, porozumějí zvířatům, sjednotí lidi v lásce a vytvoří jednotu mezi vším, co žije.....

Na setkání 5. února v Akhhatonu, prvním městě trpaslíků v komuně Nezávislého Pomerančového Státu, vydává provotariát následující propo- sice způsobu řízení samosprávy:

1. Ustanovení lidových departementů, řízených komitétu složenými z dobrovolníků, nepobírajících plat. Komitétu budou úřadovat na každotýdenních zasedáních, na kterých může promluvit každý. Všechna dokumenty musí být veřejné. Navhuje se 12 departementů:

1. Lidový departement Veřejných záležitostí se bude zabývat městskou zelení a likvidací autostrád.
 2. -Lidový Departement Sociálních záležitostí. Hlavní úkol: svolání dělnických a osidlovacích výborů. Boj o stejné platy.
 3. -Lidový Departement hygieny prostředí. Návrat biologické rovnováhy.
 4. -Lidový Departement bydlení.
 5. -Lidový Departement dopravy a vodních cest. Vybudování rychlé a bezplatné veřejné dopravy.
 6. -Lidový Departement Uspokojení Potřeb. Vybudování alternativního hospodářství, jehož cílem by nebyl zisk, ale uspokojení lidských potřeb.
 7. Lidový Departement Duchovního Zdraví. Tento Departement by přejal funkce dřívějšího ministerstva Spravedlnosti v oblasti odhalování a předcházení zločinů.
 8. -Lidový Departement Zemědělství. Nové zemědělství musí být postaveno na biologických základech. Je třeba přebrojit bludný okruh nadprodukce a ničení přebytků, vznikajících v důsledku používání insekticidních přípravků.
 9. -Lidový Departement Osvěty. Budou založeny anti systémové školy. Podporování nových projektů, týkajících se osvěty. Zavedení zásady jeden člověk-jeden hlas na vysokých školách/tj. universitních rad/.
 10. -Lidový Departement Kontrkultury a tvorby přejme úkoly dřívějšího Ministerstva Kultury, Odpočinku a Společenských Prací.
 11. -Lidový Departement Boje se Silou a Násilím-přejme úkoly dřívějšího Ministerstva obrany.
 12. -Lidový Departement Mezinárodní Koordinace. Bude usilovat o zevšeobecnění ideí nové společnosti a organizovat kontakty s hnutím mládeže jiných zemí...
4. Tiskovým orgánem Nezávislého Pomerančového Státu bude State Journal Města Trpaslíků Amsterdamu. Tam budou publikována nová nařízení. V denotevření pomerančového státu-zasazení Národního Symbolu -pomerančového stromku. na molu. Tanec okolo stromku a zpěv nové Lidové Hymny-Seděla sova na jilmu. 5. února 1970, Amsterdam Město Trpaslíků. /9/ Proklamace Pomerančového Státu je pro kontrkulturu velmi významným dokumentem, vzhledem ke smíšení/?/ vážnosti se zábavou, poetických metafor i ekonomických požadavků, formulací předkládaných jako žert-těž od jejich autorů-i realizovaných projektů, jako npř., zavedení universitních rad. Zároveň s vytvářením Pomerančového Státu trvaly akce směřující k vytvoření objektivních podmínek rozvoje nového společenství-masové obsazování prázdných budov. V době od 30. dubna - 5. května bylo obsazeno 30 budov v Amsterdamu a 300 v celém Holandsku. 30. dubna došlo na Dam Square ke střetnutí s policií, která chtěla očistit obsazené domy. Mimoto v červnových volbách do městských rad Trpaslíci ohlásili své kandidáty a dosáhli ještě výraznějšího úspěchu než Bernard de Vries před několika lety. Strna Trpaslíků získala 5 mandátů z 47 možných a stanula před hrůznou perspektivou integrace s nepřátelským systémem. Vítězství bylo oslaveno hudbou, tancem a happeningy, trvajících celý den. V příštích letech hnutí holandské mládeže orientace Provo-Trpaslíci podlehl novému rozkladu. Nadále činné skupiny odstoupily od politické problematiky: Zabývaly se ochranou životního prostředí, družstevnictvím a experimenty společného života.

11/G. Paloczi-Horvath "Le soulèvement mondial de la jeunesse" Paris

1971 s. 332

/2/G. Paloczi-Horvath "le soulèvement mondial de la jeunesse" Paris 71

/3/BAMN/BY ANY Means Necessary/Outlaw, Manifestos and s. 333

Ephemera 1965-70 re. P. Stansil, Z. Mairóvitz Baltimora 1971 s. 22

14/ BAMN s. 23

/5/ BAMN s. 25

/6/ BAMN s. 29

/7/G. Paloczi-Horvath "Le soulèvement mondial..." Paris 1971 s. 336/7

- /8/ Termín alternativní společnosti /společenství/ vešel do slovní zásoby mezinárodního slovníku kontrkultury a označuje je již realizované formy soužití, organizace a společenské činnosti odpovídající hodnotám kontestacijské ideologie. Příklady alternativního společenství jsou různé experimenty společného života, kontestacijská střediska zdravotní služby, družstva, svobodné školy a university atp. a též všelijaké skupiny a organizace pracující na věci společenské změny. V zásadách hnutí se projevovalo přesvědčení, že realizované nové vzory společného života jsou předpovědí změny celé společnosti.
- /9/ BAMN s. 241

Nedávná historie hnutí za lidská práva a občanská práva seznámila světovou veřejnost se jmény řady dobrovolných organizací, které konají na tomto poli záslužnou činnost. Mezi nimi se jedno jméno opakuje zvláště často, v souvislosti se zeměmi tak rozmanitými, jako třeba Chile, Španělsko, Sovětský Svaz, Jižní Afrika, Pákistán i Československo.

C í l e

Amnesty International je světové hnutí za lidská práva, neztotožňující se se žádnou vládou, politickou stranou, ideologií ani vírou. Má poradní statut vůči Organizaci spojených národů (Hospodářská a sociální rada OSN), dále vůči UNESCO, Evropské radě a dalším mezinárodním organizacím.

Amnesty International usiluje o propouštění osob vězněných, internovaných nebo postavených pod dohled v kterékoli zemi pro jejich politické, náboženské nebo jiné pectivě vyznávané názory, také pro odmítání vojenské služby, nebo pro jejich barvu pleti, národnost nebo jazyk, pod podmínkou, že nepoužívají nebo nehlásají násilí. I v případě těch, kdož ho používají nebo hlásají, se však Amnesty International staví proti mučení a trestu smrti. Prosazuje spravedlivé soudní řízení se všemi politickými vězni bez rozdílu.

Amnesty International se snaží o vtělení nejdalekosáhlejších ustanovení o lidských právech do mezinárodních dohod a v dlouhodobém výhledu o plné uplatnění lidských práv na celém světě. Pracuje proto, aby byla všude na světě dodržována Všeobecná deklarace lidských práv a Vzorových minimálních pravidel zacházení s vězni.

Amnesty International považuje tyto články deklarace za zvláště podstatné pro svou činnost:

- 3 - právo na život, svobodu a osobní bezpečnost
- 5 - zákaz mučení a nelidského zacházení
- 9 - ochrana před svévolným zatčením, držením ve vazbě nebo vyháněním do vyhnanství
- 10 - právo na řádné soudní řetření
- 13 - právo opustiti vlastní zemi a vrátit se do ní
- 14 - právo žádat o asyl v jiné zemi
- 18 - právo na svobodu svědomí a náboženství
- 19 - právo na svobodu přesvědčení a projevu
- 20 - právo na svobodu shromažďování a sdružování

Amnesty International je ideologicky nestranná a pracuje přisně bez politických měřítek. Priorita jejího úsilí se řídí výhradně měřítky spravedlnosti a humanity. Největší úsilí vyvíjí ve prospěch těch vězňů, jejichž život je ohrožen.

M e t o d y

Metody práce Amnesty International (AI) jsou rozmanité. Základní organizace tvoří skupiny, které se skládají z pěti až dvaceti dobrovolných pracovníků vykonávajících různé úkoly.

P a t r o n á t n í s k u p i n y : Jsou nejdůležitější ze všech druhů skupin jak počtem, tak naléhavostí své práce. Každá skupina přebírá patronát nad třemi politickými vězni ze zemí různých politických soustav; spravidla bývá jeden z vězňů držen v socialistické zemi, druhí dva jsou ze zemí západních nebo zemí třetího světa. Dosud byli pod patronátem AI vězni z devadesáti zemí. Takových vězňů je toho času na 4 000 a každým rokem se jich přebírá a na druhé straně pouští kolem 30%. Každá patronátní skupina dostává od svých třech vězňů doklady od mezinárodního sekretariátu. Obsahují všechny dostupné údaje o vězni: jeho věk, povolání, rodinné poměry, zdravotní stav, údaje o zatčení, obvinění, rozsudku, místě věznění a poměrech ve věznici. Dále jsou tu adresy hlavy státu, ministrů a jiných osob a organizací, kterým má skupina psát, někdy adresa rodiny a advokáta. Akta obsahují i zprávu o politické a právní situaci v zemi a o důvodu zatčení. Podle okolností jsou tu další zprávy, novinové výstřižky atd. Když skupina převzala nad třemi vězni patronát, snaží se použít všech právních prostředků, aby dosáhla jejich propuštění nebo alespoň zlepšení podmínek ve vězení a zlepšení lékařské péče. Zásadně se každá skupina snaží navázat s vězňem písemný styk. Ze záznamu o případu vyplývá, zda je to podle zákona nebo v praxi možné; často je písemný styk zakázán nebo tak omezen, že je třeba dát přednost korespondenci rodinné. Avšak tam, kde je korespondence dovolená a možná, vyvíjí sku-

přina věcně užili, aby s vězňem navázala spojení, protože každý pozdrav má pro něho cenu. Být ve styku s rodinou je obvykle snáhlí, ale i tu se sbírá zápas, aby její příslušníkům nebylo užitižně užodáno. Skupině rovněž snáží posílat vězňem a jejich rodinám hmotnou podporu. Nikoli bezvýznamnou složkou její práce je morální podpora vězňů a jeho blízkých, kteří snáží svůj osud snést, vědí-li, že někde ve světě jsou lidé, kteří náně vysílí a chtějí pomoci.

Koordináční skupiny: Koordinují činnost patronátních skupin, zajišťují na vězňech určité země, opatřují dodatečné informace, zajišťují hmotnou pomoc, připravují společné informační akce atak pomáhají zkrátit a zkon-solidovat patronátní činnost. Koordináční skupiny pro Československo jsou v Západním Německu a Holandsku. Jejich adresy:
Coordination Group on Czechoslovakia
D 6900 Heidelberg
Im Gabelacker, 25
Federal Republic on Germany

Coordination Group on East Europe
Covert Flinckstr. 121
Amsterdam
Netherlands

Aktivní skupiny: Každá skupina a každý člen AI se snáží informovat veřejné mínění ve své zemi získat jeho podporu. Publicita sbírky peněz tvoří hlavní náplň práce aktivních skupin: jejich členové promlouvají ve školách, závozech atd. o práci AI, o postavení vězňů, o nutnosti pomáhat jim.

Skupiny podle povolání: Skupiny odborářů, právníků, lékařů, poslanců, učitelů nebo novinářů podnikají akce na záchranu vězňůných přes slušníků stejného povolání, uveřejňují informace o případech pronásledování v odborných časopisech nebo na konferencích, usilují, aby jejich organizace zasahovaly v mezinárodním měřítku, účastní se redakce mezinárodních dohod o lidských právech a jejich ochráně.

Skupiny se zvláštními úkoly: V některých zemích je tolik politických vězňů, že nelze nad všemi převzít patronát (indonézie přibližně 55 000 lidí, Indie 40 000, SSSR 10 000, Chile 5 000, Argentina 4 000 atd.). Jinde jsou podmínky ve věznicích obzvláště špatné nebo vězni mizejí, často pravděpodobně zavražděni. V takových případech se skupiny osvláštími zeměmi snáží dosáhnout buď všeobecného propuštění nebo alespoň respektování Všeobecných minimálních pravidel zacházení s vězni.

Úkoly organizace jako celku
Čas se konají soustředěné kampaně zaměřené na jednotlivé země. Takových akcí se účastní celá organizace, např. záplavou dopisů a telegramů, sbírkou podpisů pod petiči, žádostí, aby vláda určité země šakročila nebo manifestacemi hlídkami, demonstracemi. Tím se mobilizuje veřejné mínění v případech, kdy jde o trvalé odstranění svobody projevu, krajně zlé podmínky vězení, dlouhodobé věmění osob bez soudu nebo soustavné mučení.

Úkoly vedení AI

Neustálě s rsten autority AI také vzrůstá její vliv na mezinárodní poli, AI je zastoupena na mnoha mezinárodních konferencích o lidských právech apředkládá zprávy a návrhy resolucí. Např. o dvě resoluce proti mučení, schválené Spojenými národy v letech 1973 a 1974 se valnou měrou zasloučila AI svou iniciativou. Představitelé jejich vedoucích orgánů jedhají s vládami: z jejich popudu byli vysíláni právníci jako pozorovatelé s lékaři při procesech k vyšetření obětí mučení.

Úkoly jednotlivých členů:

K akcím jednotlivých členů patří např. kampaně korespondenčních listů ve prospěch "Věsné měsíce"; AI uveřejňuje každý měsíc krátkou zprávu o třech věnících, uvězněných zvláště dlouho nebo v krajně zých podmínkách, zvláště starých a nemocných. Několik závořilých vět na korespondenčním listu adresovaném hlavě státu, šéfovi vlády nebo strany, šádě o smetěti, propuštění nebo lékařskou péči. Poněvať se kampaně korespondenčních listů účastní tisíce lidí v mnoha zemích, působí jako reflektor, který vrhá nářivě neznámého vězňů světlo světového zájmu a často vede k přezkoumání jeho soudu. Podobně ústředí

AI uveřejňuje zprávy o věznicích bezprostředně ohrožených mučením. V takových případech může rychlý zásah často zabránit katastrofě. Zvláště účinné bývají dopisy a telegramy od kolegů a sdružení ze stejného oboru. A konečně patronátní skupiny často sbírají podpisy pod petice pro své vězně. To umožňuje každému členovi prakticky přispět k akcím za jejich propuštění. Jestliže si AI jako soukromá organizace musí sama opatřovat peníze na své akce, závisí na finanční pomoci všech svých členů a příznivců.

S t r u k t u r a o r g a n i z a c e

AI byla založena v roce 1961 po výzvě ve prospěch "zapomenutých vězňů", kterou uveřejnil v listě Observer londýnský advokát Peter Benenson. Dnes má přes 97 000 členů ve více než 60ti zemích; národní sekce jsou ve 53 zemích a skupin jich přes 1 600. Největší sekce jsou v Západním Německu, ve Švédsku, Británii a Spojených státech, pak následující jsou Švýcarsko, Rakousko, Austrálie, Kanada, Dánsko, Francie, Japonsko, Belgie, Lucembursko, Norsko a Itálie. Malé sekce nebo jednotlivé skupiny existují i v tak vzdálených zemích, jako jsou Mexico, Peru, Nigérie, Ghana, Izrael, Indie, Pákistán, Nepál, Sri Lanka, Bangladéš, Jižní Korea, SSSR....

N á r o d n í s e k c e

Sekce představují národní odbočky organizace. Koordinují práci skupin a členů ve svých zemích, podporují akce ústředí a opatřují peníze na financování vlastních akcí a akcí ústředních. Snaží se získávat podporu úřadů, náboženských i odborových organizací, tisku, rozhlasu a televize pro práci AI.

M e z i n á r o d n í r a d a

Mezinárodní rada je zákonodárným orgánem AI. Skládá se z členů Mezinárodního výkonného výboru a zástupců národních sekcí. Projednává a provádí změny ve stanovách AI, schvaluje její mezinárodní rozpočet, směrnice pro její postup i akce v dalším roce.

M e z i n á r o d n í v ý k o n n ý v ý b o r

Mezinárodní výkonný výbor je rozhodujícím orgánem AI, mezi schůzemi mezinárodní rady. Pečuje o plnění rozhodnutí Mezinárodní rady, vypracovává plány, schvaluje akce a odpovídá za hospodaření a činnost Mezinárodního sekretariátu, jehož vedoucí pracovníky jmenuje.

M e z i n á r o d n í s e k r e t a r i á t

Sídlo mezinárodního sekretariátu je v Londýně, adresa: 53, Theobalda Road, London WC1X 8SP. Má v organizaci klíčovou úlohu jako středisko, kudy procházejí a kde se ověřují informace, kde se činí veškerá běžná rozhodnutí a odkud se centrálně přidělují prostředky. V jeho čele je generální tajemník, který řídí činnost stálých zaměstnanců a vystupuje jménem organizace. Velké dokumentační oddělení ověřuje veškeré údaje o věznicích, zkoumá historické, ekonomické, politické a sociální poměry v zemích s politickými vězni, mučením, nebo jinými formami útlaku a analyzuje běžné události. Toto oddělení opatřuje akce o věznicích a zasílá je patronátním skupinám, které pak průběžně zásobuje dalšími informacemi. Oddělení vydává dokumentační souhrny o jednotlivých zemích, materiály pro tisk a jiné aktuální informace. Nynější dokumentace se týká více než stovky zemí. Dokumentační oddělení je stále více považováno za mezinárodní autoritu o politické perzekuci a porušování lidských práv. Proto je často žádáno o dokumentaci pro členy parlamentů, pracovníky sdělovacích prostředků, náboženských, ekonomických a odborových organizací i pro jiné mezinárodní instituce. V roce 1972 bylo zřízeno zvláštní oddělení kampaně o odstranění mučení. Je jediným ústředím, orgánem shromažďujícím zprávy o mučení z celého světa.

I n f o r m a č n í a p u b l i k a č n í o d d. vydává materiály pro tisk a distribuuje měsíční informační bulletin zvaný NEWSLETTER, dále ročenku Annual Report a řadu publikací i mezinárodních souhrnných zpráv o jednotlivých zemích.

P r á v n í o d d ě l e n í. připravuje zprávy a návrhy rezolucí pro mezinárodní konference.

A d m i n i s t r a t i v n í o d d. se stará o účetnictví a výplatu podpořitelů a evidenci o nich.

K o o r d i n a č n í odpovídá za spolupráci s národními sekce a za pomoc při ustanovování nových sekcí.

Z d r o j e i n f o r m a c í

Dokumentární odd. průběžně hodnotí veliké množství informací; studuje noviny a časopisy z celého světa, zprávy od propuštěných vězňů, od odborníků z exilových organizací, dopisy od vězňů (mnohdy propašované z vězení) a jejich rodin. Důležitá informace získávají pověřenci AI sledováním procesů a průzkumem na místě.

Další informace se opatřují korespondencí se skupinami, které mimo jiné čerpají z odpovědí od vězňů, jejich rodin a úřadů; takové informace mohou leckdy i jiným skupinám a jejich vězňům. Tato rozmanitost pramenů většinou na sobě nezávislých, usnadňuje vzájemné ověřování informací a tak zaručuje co nejvyšší spolehlivost. Tam, kde obdržené informace nestačí k vydání spolehlivé zprávy, žádá AI příslušnou vládu o vysvětlení. Mlčení vlády pak často potvrzuje počáteční obavy a vede k dalším krokům.

Rozpočet a příspěvky

Rozpočet AI se financuje většinou z příspěvků národních sekcí. Každá sekce má za úkol přispět do rozpočtu úměrnou částkou s ohledem na počet svých skupin. Výše rozpočtu se dělí celkovým počtem skupin, stanoví se jednotka příspěvku na skupinu a tato jednotka, znásobená počtem skupin v národní sekci začíná tvořit úhrn příspěvků národní sekce. Národní sekce, jejichž finance se rovněž přísně kontrolují, sestavují rozpočet, který podléhá schválení výroční členskou schůzí. Jejich příjmy se skládají z příspěvků od skupin jednotlivých členů, darů, nadací a výtěžků z veřejných podniků a jiných akcí.

Styk s vládami a úřady

Práce patronátních skupin směřuje k propuštění vězňů nebo aspoňk zmírnění trestu a zlepšení podmínek věznění a zdokonalení lékařské péče. Prot skupina posílá značný počet direkčních dopisů a petic příslušné vládě a jiným úřadům, a také velvyslanectví příslušné země, které rovněž žádá, aby se osobně ujalo případu. Skupiny se zároveň snaží získat pomoc osob a organizací ve vlastní zemi.

AI trvá na tom, aby všechny případy a ústní zákroky byly formulovány rozuměš azdvěřile. Je nejen bezúčelné, ale může být vězni i nebezpečné, jestliže skupiny útočí na vládu. Účinné mohou být jen dopisy, které prozrazují solidní znalost situace země a jejich zákonů a které jednoznačným způsobem upozorňují režim na jeho morální povinnost řídit se zárukami, stanovenými ve Všeobecné deklaraci práv.

Je důležité stále dokazovat vládě, že se na její nezákonně držené vězně nezapomíná. Proto je důležitou součástí skupinové práce informovat veřejné mínění o osudu vězňů prostřednictvím sdělovacích prostředků, letáků a pořádáním schůzí. Tím se vytváří tlak opřený o to, čeho se mnohé vlády zvláště obávají - o jejich obavu, že sobě pokazí pověst.

Nazákladě zkušeností lze říci, že všeobecně tato práce AI vězně neohrožuje a tam, kde je jen vzdálená možnost, že by zásah AI mohl vězni škodit, sesamozřejmě veškerá činnost pozastavuje. Na druhé straně akce AI mnohokrát vedly k revizi rozsudku, k propuštění vězně nebo alespoň ke zlepšení podmínek uvěznění.

HOTEL

UFET

5

"1974"

/Evě, Olze a těm ostatním/.

Motto:

Výstavní párkař a lepič plakátů.
A jiné profese.

Prolog

Dobrat se
až k sebenepatrnějšímu detailu
a hlavně pak k jeho významu
v záplavě
bezvýznamností je Tohle.
To, o čem by měl být tento zpěv
i skuhrání...
Anebo i toto je jenom
kapka v moři bezvýznamných dějů,
o kterých se domníváme,
že roztáčí mlýnské kolo
tohoto světa ...?
Ale ano, detail
a záběr, přesně zaostřené oko
naší duše dokáže odhalit
malost života, velikost slov
a prázdnotu dní a nocí
kdy jíme, spíme, souložíme, pijeme, zpíváme
/marně si nahmatáváme výrůstky křídel/
ale
nemilujeme...

I

Stačilo by toho polovina
pomyslel si
a odnesl balík plakátů
do oprýskaného automobilu
/stále někdo vydává plakáty
a cizí myšlenky
a ušlechtilé fráze
za své činy.../
a míchal zlátnoucí kejdu
dlouhým klackem
s plochým kartáčem se zbytkem štětín
na konci.
Během ranního škoření kouřil
a klepal popel na zem jenom tehdy,
když si myslel, že ho nikdo
nevidí a
všichni to viděli
a všem to bylo putna.
Irena
nastartovala automobil
a pokřikující na ostatní
dvojici.

vyjeli ze dvora.
 Propletli se uličkami Starého Města,
 a když projížděli okolo Faustova domu,
 přšelo již docela smličně
 a kdesi za Prahou začalo vycházet
 slunce.

Stáli každý na svém kbelíku
 s lepidlem
 a plácali plakáty
 pokud možno rovně.
 Jak to šlo.
 Za nehty zalezla zima,
 a zkřehlé prsty potom odmítaly
 vést tužku po, papíře,
 když zapisoval,
 kolik a kam
 vylepili ten den plakátů k Únoru
 vítěznému
 anOlympicu, Rokoka a Tak Dále.
 Sídliště mījela za zamlženým
 oknem.
 Potom v žaludku
 hřála polévka
 a slunce
 postupovalo kdesi za špinavými mraky
 na nejvyšší bod své únorové pouti.

To jste tady nějak brzy,
 posteskla si paní vedoucí,
 a tak se šel koupat
 a vylezl zpod sprchy,
 sledován závistivými pohledy těch,
 kteří dorazili teprve nyní
 a harašili prázdnými bandami
 od lepidla.
 Šel domů pěšky,
 přes most a příkrou cestou mezi
 schátralými domy,
 nad hlavou mu skřípěly tramvaje
 a doma
 čekalo odpoledne s dítětem,
 které sice měl rád,
 ale s kterým si upřímně nevěl rady.
 Žena ho opustila,
 udílejíc mu poslední rady,
 co jako se synem má provádět, a
 napřed tahle mastička,
 vytrít ouška /tímhle/
 zasypat prdelku /támhle/
 kmínový čajíček /na prdánky/
 a studený obklad na hlavu,
 neboť syn
 obrátil všechno naruby svým
 průjmem
 a večeri vyzvracel
 dříve, než ji dojedl.
 Uložen ke spánku
 civěl syn na otce
 a otec
 z okna,
 viděl červená světýlka automobilů,
 zahýbajících

okolo jejích domu
 k ruskému velvyslanectví
 ve jménu skřipčejících
 zubů...
 Umyl se a šel,
 až přišla jeho žena z biografu,
 a co jako hráli.
 A zhasli.
 Leželi vedle sebe,
 dokud je neprobudil syn,
 pak znova jeho pláč
 a nakonec budík.
 Vyskočil na poslední chvíli
 a šel pěšky doštěm,
 pojídaje banán,
 a i ten den lepil plakáty,
 proklínal zimu,
 jedl polévku a něco k tomu
 a něco potom
 a nic se stále nedělo s ním tak,
 aby on u toho nemusel očumovat,
 ačkoliv by si býval přál
 být někde mimo sebe.
 Lépe řečeno mimo to,
 co se dělo s jeho tělem
 a co musela jeho duše trpně snášet...
 Neumíral.

Ale
 cítil, že mu do života něco ~~rukou~~
 schází.
 Cítil, že se točí naprázdno
 jako vodník uprostřed Lochnesky.
 CINK CINK
 gramofon spustí, Lochneska se
 rozjede, ale ten panák
 uprostřed
 civí vždycky jenom tam,
 kam ho otáčí,
 a když se náhle ~~rukou~~ ohlédl,
 spatřil by asi,
 že se mu všichni pošklebují...

Po nějaké době
 byl pozván od ROH
 na počníkovou zábavu.
 Šli se ženou,
 /ani se nehodili do gala/
 a když vešel do sálu,
 plného zaměstnanců,
 konzumujících občerstvení zdarma,
 pozdravil s úsměvem všechny
 zdviženými rukama se symbolem
 "V"
 jako Victoria.
 Ale pak to změnil
 na tu sprostou nadávku
 a nechal ra okamžik tčít
 na každé ruce jenom jeden prst,
 ale asi tam
 stejně
 nikdo nerozuměl a jemu to
 umožnilo pobavit se
 jaksepatří.
 Vždyt na podiu Slovanského domu
 spatřil to, o čem se domníval,

že již vlastně ani nemá oprávnění
k existenci.
A lidé tleskali
Karlů Hálovi, který se
dojemně škrtil ve výškách
a Aťce Janouškové,
kterou dosud nikoho nenapadlo uškrtit,
a on to nemohl pochopit.
A lidé tleskali. A tančili.
A tleskali a pili pivo.
A potom, když pivo došlo,
zvedl se a odvedl svou ženu
do vinárny, kam chodíval s kamarády,
a potom ji odvezl domů
a spali až do rána....

II

V lednu hráli poprvé
před lidmi
v nové sestavě
Novoroční extempore
s dlouhými sóly kytary
a jednotvárným bušením bicích
vtloukali lidem přecpané klubovně
/na Hagiboru/,
že hudba je Blues a Boogie
a rámus,
a lidé to zbaštilia rozhlásili,
že to bylo VONO,
a tak hráli v únoru,
a za ním, jako vedoucím kapely,
chodily tlusté vesnické báby
v růžovém organtýnu
a nutily mu rum,
aby to jen proboha páni hudebníci
ztlumilia ztlumili a ztlumili,
poněvadž je to randál
až to rve uši,
a tak nakonec neslyšel z kapely nic,
než bicí
a trochu svoji kytaru
a za zády mu leželo 120 Watů sinus.
Tak se pohádali a ~~rozešli~~
a rozešli
a on pil pivo do rána, protože
bylo zadarmo, vždycky
vzbudil výčepní
nechal si natočit pivo
a odešel ke stolu, kde seděl
s bubeníkem zbytek jejich přátel.

Domů se dostali autem
díky kamarádovi
/a od té doby ho již nikdo nikdy neviděl/
a uložil se mezi tchýni a ženu.
Začaly ho budít po dvou hodinách
spánku,
že se bude uklízet
a vůbec, co se má co pávalovat,

44

a on se jim zcela matně pokoušel
vysvětlit,
že celou noc oka nezemhouřil,
ale pak se urazil a odešel.
Přišel se za tři dny pozeptat,
jestli se má odstěhovat,
a žádost o rozvod
krasopisně sepsána
ležela na stole, jenom
kolek jí chyběl k úplnosti,
ale pak si to jeho žena nějak
rozmyslela
a tak čekali víceméně spolu,
až se jim narodí
druhé dítě.
Byl sám
a z kapely zbyl jen on
a bubeník.
Ten byl hlavně rád,
že může i nadále cvičit a ~~mít se~~
a učit se.
Sháněl hudebníky
a nalézal naivní patlaly,
kteří toho uměli málo
a někteří z nich dokonce
mnohem méně ~~nežli~~
nežli on sám...

III

Jmenoval se po otci
Jaroslav,
a snad po něm byl tak
vyzábělý a neurotik.
Po svém dědu z matčiny strany
zdědil pleš
a to na svých 28 značnou.
Ale tohle ho trápilo ze všeho nejméně,
neboť si nechal narůst vousy,
jak nejvíce to šlo,
a snad si i udělal ze své nouze
ctnost
a hlavu nosil nahoru.
Kam taky jít ~~a hlavu~~
s hlavou?
Neměl to nikdy lehké,
říkali o něm jeho kamarádi
ironicky a pokyvovali hlavami...
Ale nemělo by ani tak jít
o to,
jaký je /nebo byl/,
ale o to, co se dělo
s ním /a u čeho musel neustále okounět/.
Jeho sny
ho obvykle nechávaly
na holičkách.
Tak jako jeho přátelé.
A již se tomu ani nedivil.
Četl a psal a hrál
a k ničemu to nevedlo,
jak ostatně o očekával.
Hodnocení
SEBE
ponechával rozhodně na těch
ostatních.
Ale přesto ho někteří

49
vinili z mesiášského komplexu
ale to již mohli klidně
vytáhnout do boje i jiné
komplexy.
Hlavně ~~tj~~ svoje.

Pokusy
pro čtrnáct milionů
na něho neplatily
a jako naschvál se opil
do němoty
již dopoledne vzaměstnání
právě v onen den,
kdy se všichni pokoušeli
na pokyn televizorů
zůstat střízliví...
Pil dots
ale zase ne tolik,
aby to považoval za tragedii
svého života.
Pil s kamarády a považoval
dobré napití
za součást sladkého života
a jako životní tragedii
pociťoval něco úplně jiného.
Bál se samoty,
i když ji občas
masochisticky
vyhledával...
Vysedával sprátcem
a lil si pivo do hlavy
pádle jejích příkladu
A jednou
mu u piva
nabídl jeho přítel dobré
zaměstnání. A byt k tomu.
Být správcem na hřišti,
to ještě nikdy nezkusil
a tak se rozloučil s lepením
plakátů a udělali si se ženou
výlet do DDR.
Usedli do vlaku
a jeli celou noc
/Bez jídelního vozu
až do Berlína.../

V Berlíně
již čekal u vlaku Hans
a jeho Wartburg
a ujížděli ranní mlhou
za Gitti
a seděli v kuchyni německého bytu.
Snídali německé pivo,
čínský čaj, uzené maso
a chléb, namazaný hudbou
z reproduktorů.
Opoledne jezdili autem
po městě:
Cik-cak, vlevo kostel,
přes most a zpět
k Brandenburské bráně
a támhleto je West-Berli.
Tisíce podkopů k němu směřuje.
Tak za pár tisíc márů
tě spolehlivě převede pán -
- někde ti podrží krk
a hodí tě do zadržené

podzemní dráhy,
 kterou dal bláhle paměti
 zatopit Hitler,
 když viděl,
 že bude na čase,
 obstarat si náležitou suitu
 k doprovodu na onen svět.
 Snad si chtěl vzít s sebou
 do pekla
 někoho, s kým by si mohl
 popovídat.
 Z kotle do kotle,
 svěřit se jeden druhému
 /to mě nějak loupe v zádech,
 asi
 budeme mít změnu počasí!!/
 S Hansem
 se dá mluvit o všem,
 i o prušácké tradici.
 Je to moc dobré,
 že si on sám a možná i ti druzí
 uvědomují tragédii onoho
 historického dědictví:
 vojákou stupidnost
 a tupost...
 Večer přišlo několik přátel
 i George s Anni
 a tak poslouchali hudbu
 a povídali si dlouho do noci.
 Druhý den
 jeli na výlet dvěma vozy
 k větrnému mlýnu,
 který si George se svým šéfem
 předělávají
 na letní byt.
 Málokdo umí
 anglicky
 a tak spíše mlčeli
 a usmívali se na sebe
 a večer jeli zpátky
 za Gitti a Reginou,
 které jim naservírovaly
 prima jídlo
 a šli do divné prima hospody
 až do jedné do rána
 vyhrávala kapela
 a snad byl i jednou tancovat
 a potom posbírali lahve,
 ve kterých dosud něco zbývalo
 a šli pěšky domů...
 Ale dva tajní policisté,
 silně podnapilí floutkové,
 tak kolem 25 let,
 je celou cestu otravovali,
 až se našel,
 rozmáchl se
 a uhořel
 Hanse do čelisti
 neboť ten se vrhl do rány,
 a tak to nějak zachránil,
 ale lepší by asi bylo,
 je ztřískat do bezvědomí
 a nacpat do kanálu
 hlavou napřed.
 "Kill yourself!" na ně
 řval Jaroslav,
 úplně k ničemu,

a Hans se ponaučil se ženou.
 Regina
 mu vyčítala pití,
 ale ráno se všichni nějak usmířili
 a čekali s Hansem
 a s autem
 na Vlastu s Helenou.
 Na nástupiště se vyvalilom několik
 tašek
 a do růžova vycestovali
 manželé Markovi.
 Sláva!
 A už jeli zase
 zpátky.
 A potom
 by Se-Bahn
 a U-Bahn
 do muzea, kde je
 oltář z Pergamenu
 a Ištartina brána
 z Babylonu
 /cihly spojované asfaltem/
 s krásnými reliéfy
 z kachlíček
 Stál před tím
 u vytržení.
 Tohle ho vždycky moc
 zajímalo -
 - už v British museum
 1968
 a v knihách
 Universitní
 knihovny,
 někdy od jeho
 třinácti let.
 Chodíval do čítárny
 rukopisů
 a zajímal se o všechno
 staré,
 čemuž jeho kamarádi
 nevěnovali vůbec ~~pozornost~~
 pozornost
 a sestavovali si jednolampovky
 a krystalky.
 Koupil si plakát
 /plakátek/
 a slúpil Schnitzel
 mit Salat
 v nějaké samoobsluze
 na Alexstrasse
 a jeli zpátky
 a nevěděli co by
 se dalo podniknout
 v Berlíně
 o deváté hodině večer.
 A tak šli nějak brzo
 spát,
 přestože Helena
 a on by někam vyrazili.
 Pro změnu se hádali
 Markovi,
 protože Helena by
 se napila,
 ale Vlasta vypije jedno pivo
 a má toho dost
 na celý večer. A tak spát.

40
Nějak se to
všechno schýlilo ke konci.
Ovšem -

- na poslední chvíli
ještě vyběhali nákupy
a nasedli do vlaku,
plného smradlavých
gastarbajtrů,
směřujících na jih
v celých houfech,
jako stěhovaví ptáci,
táhnuoucí za sluncem.

Muži
v černých obblecích
s ušpiněnými límečky
bílých košál,
harašili po chodbičkách
odřenými kufry,
skládali je do nesmyslných
pyramid,
které se řítily na podlahu
po každém zabrzdění
vlakové soupravy.

/Jsme vlastně
naprosto neúspěšná výprava,
protože
jsme nesehnali
ani speciální tlumiče do uší
pro profesorku zpěvu,
která je slepá
a slyší až moc dobře,
jak vedle jejího domu
budují metro/.

Na celnici je
všechno O.K.
/Co by nám asi provedli,
kdyby našli
jedny dětské kalhoty
pro našeho syna
Rámu?/

Odpoledne vystoupili
na Praze - Střed,
tedy "Masaryčče",
a jeli si vyzvednout
syna
k jeho rodičům.

Pokračování přáště.

O NOVÉ MODLE

Kdesi jsou ještě nářečové a stáda, nikoli však u nás, bratři naši: u nás jsou státy.

Stát? Co je to? Nuže dobrá! Teď mi otevřete uši, neb teď vám řeknu své slovo o smrti národů.

Stát, tak se jmenuje nejstudenější ze všech studených netvorů.

Studené také lže; a tete lež mu leze z tlamy: Já, stát, jsem národ!"

Lež! Tvůrci to byli, ti stveřili národy a než ně zavěsili víru a lásku: tak sloužili životu.

Ničitelé to jsou: ti na velký dav lidí pestí a zveu je státem: zavěšují nad ně meč a ste chtějí.

Kde ještě je národ, tam nerozumí státu a má k němu zášť jako k uhrančivému pohledu a k hříchům proti pravdám a pravdám.

Tete znamení vám dávám: každý národ mluví svým jazykem dobra i zla: tomu nerozumí soused. Svůj vlastní jazyk si nvyalezl každý národ v mravech i právech.

Ale stát lže všemi jazyky dobra i zla; a cokoli mluví, lže - a cokoli má, ukradl.

Neprvé je na něm všecko; ukradenými zuby kouše, kousevý. Nepravé jsou i jeho vnitřnosti.

Zmazení jazyků dobra i zla: tete znamení vám dávám ze znamení státu. Věru, vůli k smrti značí tete znamení! Věru, kyne kezatelům smrti.

Přespřiliš mnohe rodí se lidí: pro přebytočné byl vynalezen stát!

Hleďte mi jen, jak je láká k sobě, těch přespřiliš mnohe! Jak je dává a živká a přežvykuje!

"Na zemi není nic většího nade mne: jsem pořádejícím prstem božím" - tak řve netvor. A na kolena neklesají jen ti, kdož mají dlouhé uši a krátký zrak.

Ach, také vám, vy velké duše, našeptává své panuré láli! Ach, uheďne bohatá srdce, jež se ráda rozplývají!

Ano, i vás uheďně, vy vítězové nad starým bahem! Zemleli jste v boji a teď vaše kóžlá mdleba ještě nové modle slouží!

Hrdiny a ctné muže ráda by kolem sebe rezestavila, ta nová modle! Rád se sluní v slunečním svitu dobrých svědění - ten studený netvor!

Všechno dá vám ta nová modle, budete-li vy se jí klaněti: tak si skeupí ješ vašich ctností a pohled vašich hrdých zraků.

Nevnadit chce vami to, jichž je přespřiliš mnohe! Ano, pekelný kousek byl vynalezen, kůň smrti, jenž řinčí ve zdebě božských pectí!

Ano hromedné umírání bylo tu vynalezeno, jež samo sebe velebí za život: věru, milo tná služba všem kezatelům smrti!

Státem zvu, kde všichni pijí jed, ať dobří či nedobří, : státem, kde všichni ztrácejí sama sebe ať dobří či nedobří, : státem, kde pomalá sebevražda všech se jmenuje - "životem".

Pohleďte mi jenom na ty přebytné! Krádeu si díla vynálezců a poklady mudrců: Vzděláním jmenují svou krádež - a vše se jim stává chorobou a trampotou!

Pohleďte mi jenom na ty přebatečné! Emocni jsou stále, zvracejí svou žluč a jmenují to novinami. Dáví se navzájem a nestráví se ani.

Pohleďte mi jenom na ty přebatečné! Nabývají bohatství a bohatnouce chudnou. Čhtějí moc a především sechor noci, hodně peněz - ti nemohoucí.

Pohleďte jak šplhají, ty mrštní opice! Šplhají přes sebe a tak se strhují do bahna, do hloubky.

K trůnu měřují všichni: je to jejich šílenství - jakoby na trůnu sedělo štěstí! Často sedí na trůnu bahno - a často též trůn na bahně.

Šílenství a šplhající pice jsou mi ti všichni a příliš jsou uríceni. "elibě" mi páchne jejich modla, ten studený netvor: nelibě mi páchnou všichni dechomady, ti modloslužebníci.

Bratří moji, což se chcete zadusit ve výparu jejich úst a chtivostí? Te raději rozbijte okna a skočte na volný vzduch!

Vyhněte se přece zápachu! Odstupte od modlářství lidí přebytných!

Vyhněte se přece zápachu! Odstupte od dýmu lidských obětí!

Otevřena je ještě také teď země velikým duším. Jest ještě mnoho prázdných míst pro samojediné a dvojjediné, a kolem nich vane vůně tichých moří.

Otevřen a uvolněn je ještě volný život velikým duším. Věřu, kdo málo má majetku, tím méně je majetkem jiného: pochválena buď malá chudoba!

Tam, kde přestává stát, tam se teprve počívá člověku, jenž není přebytný: tam se počíná /nápěv/ píseň nezbytnosti, ten jedinečný, nehraditelný nápěv.

Tam, kde přestává stát - jen mi tam pohleďte, bratří moji! Nevidíte jich, duhy a mostů nadčlověka?

Tak pravil Zarathustra
(Friedrich Nietzsche)

